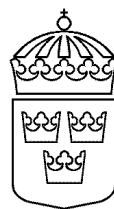

Riksdagens protokoll

2003/04:5

Måndagen den 22 september

Protokoll
2003/04:5

Kl. 10.00 – 12.55

1 § Debatt med anledning av budgetpropositionen

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Finansministern överlämnade regeringens proposition 2003/04:1 med förslag till statsbudget för 2004, finansplan, skattefrågor och tilläggsbudget m.m.

Anf. 1 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Anna Lindhs död har förändrat perspektiven. Mordet är en smärtsam påminnelse om att demokratin och dess värden ständigt måste försvaras. På samma sätt som vi alla känner sorg och vrede över det som har hänt finns det anledning att känna stolthet över den uppslutning kring demokratin som manifesterats över hela landet.

Det höga valdeltagandet i EMU-omröstningen var ett tydligt tecken på att Sverige inte viker för våldet, att demokratin har en stark förankring i vårt land. Resultatet av EMU-omröstningen har förändrat förutsättningar för framtiden. Vi måste nu alla, oavsett om vi gillar eller ogillar resultatet av folkomröstningen, blicka framåt och ta ansvar för Sverige.

Sverige har goda förutsättningar. Vi har en stark ekonomi jämfört med många länder i vår omvärld. Vi har lyckats hålla tillbaka arbetslösheten. Vi har överskott i de offentliga finanserna. Ekonomin växer om än lite långsammare än vad vi har blivit vana vid. Vi har kunnat fortsätta och fullfölja ett omfattande reformprogram. Sverige har visat sig ha en stabil ekonomi i en instabil värld.

Herr talman! Svenska folkets nej till euron har förändrat förutsättningar för framtiden. Vi måste nu möta den nya situationen med en offensiv politik. Det finns de som argumenterar för enkla lösningar, som säger att tillväxt skapas genom stora ofinansierade skattesänkningar, som menar att tillväxt alltid måste ske på någons bekostnad. Det är en falsk bild. Tillväxt kommer inte av sig själv. Tillväxt påverkas av skatter, villkor och regler men också av arbetskraftens utbildning, kompetens och anställningsförhållanden. Tillväxten i Sverige, måste vi påminna oss om, påverkas framför allt av den internationella efterfrågan på våra varor och tjänster.

Även de offentliga trygghetssystemen är viktiga drivkrafter för tillväxt, till exempel familjepolitiken. Sverige har i dag världens mest generösa föräldraförsäkring och rätt till dagisplats för alla barn. Mammor och pappor i Sverige kan vara hemma med sina barn medan de är små, och det finns någon som tar hand om dem när föräldrarna jobbar. Det ökar

tryggheten för barnen, det gör det lättare för deras föräldrar och det ökar jämställdheten. Samtidigt är det bra för sysselsättningen och tillväxten, eftersom det gör det möjligt för båda föräldrarna att arbeta och att ha ett yrkesliv.

Vi ska fortsätta på den inslagna vägen. Vi ska fortsätta att bygga ett Sverige i utveckling och välfärd, ett Sverige i tillväxt och trygghet. I regeringsförklaringen presenterades ett tiopunktsprogram för ökad tillväxt:

1. Svensk konkurrenskraft ska hävdas.
2. Sverige ska utvecklas i sammanhållning.
3. Infrastrukturen ska länka ihop Sverige.
4. Vi ska arbeta för ett mänskligare arbetsliv och kamp mot ohälsan.
5. Ungdomars och invandrades sysselsättning ska öka.
6. Sverige ska vara en ledande forskningsnation.
7. Villkoren för entreprenörskap ska förbättras.
8. Nya tillväxtmöjligheter i Östersjöregionen ska tas till vara.
9. Modern teknik ska driva fram en miljömässigt hållbar utveckling.
10. Exporten ska öka och internationaliseringen tas till vara.

Det är ett mycket brett tillväxtprogram som ska förverkligas under åren framöver. Det kan självklart förverkligas bara i samverkan med arbetsmarknadens parter, de politiska partierna och andra centrala organisationer.

Årets budgetproposition präglas av förslag som stärker just tillväxten och jobben, som ökar rättvisan och tryggheten. Utgångspunkten för det arbetet är det 121-punktsprogram som regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet enades om under förra året. Det är ett ambitiöst reformprogram som innehåller allt från 6 000 fler förskollärare till ökade satsningar på infrastruktur, mer pengar till vården och höjda barnbidrag. Men programmet kommer inte att förverkligas av sig självt. Det krävs en målmedveten och ansvarsfull politik för att klara de åtaganden som vi gemensamt har ställt upp.

Det handlar för det första om att ha sunda offentliga finanser. Ordning och reda är grunden för tillväxt och välfärd. I år klarar vi utgiftstaket för sjunde året i rad, trots alla profetior om motsatsen. Vi ska klara det även i fortsättningen.

För det andra måste kampen mot ohälsan bli framgångsrik. Vi måste få bukt med de ökande sjuktalen, om det ska finnas något reformutrymme under åren framöver. Systemet med ekonomiska drivkrafter för arbetsgivare måste bli verklighet under nästa år.

För det tredje måste tillväxten vara god och fler få jobb. Först då kan tryggheten säkras och reformprogrammen genomföras. Det är så sambanden ser ut.

Herr talman! Valfärden står inför stora utmaningar, inte minst i form av en åldrande befolkning. Nu måste trycket och insatserna öka. I budgetpropositionen läggs en rad förslag för att stärka tillväxten och öka

sysselsättningen. Tryggheten och sysselsättningen i välfärdens centrala delar ökar. Valfärd, jobb och tillväxt hänger ihop. Staten stöder kommuner och landsting med närmare 5 miljarder kronor per år som ett särskilt sysselsättningsstöd. Det är en ökning med 400 miljoner kronor jämfört med vårbudgeten.

Starkt konkurrenskraft och bättre villkor för företagande. Villkoren för företagande är i första hand beroende av en god efterfrågan och en stark och trygg ekonomi. För att fler och växande företag ska kunna startas måste regelverk och skatter ständigt prövas och ses över. I årets budgetproposition föreslår regeringen förändringar av skattereglerna för fåmansbolagen, de så kallade 3:12-reglerna. Som ett led i den gröna skatteväxlingen får alla arbetsgivare mindre sänkningar av arbetsgivaravgifterna. Det finns också ett behov att se över viktiga skatter som kapitalbeskattning och bolagsskatter under den närmaste framtiden just för att kunna bibehålla de svenska företagens konkurrenskraft.

Infrastrukturen är tillväxtens ryggrad. Vägverket och Banverket får därför ökade resurser nästa år. Samtidigt ökas stödet till kommunerna för att bygga ut bredbandsnätet.

Även investeringar i forskning och utbildning ökar i årets budgetproposition. Grundforskningen får mer resurser. En särskild satsning görs på den tillämpade industriforskningen, med särskilt fokus på IT och telekom. Ett centrum för miljödriven näringslivsutveckling och miljöteknikexport inrättas.

Herr talman! Tillväxt är en förutsättning för välfärd och rättvisa. Med den socialdemokratiska visionen om det goda samhället räcker det inte med att tillväxten är god, utan tillväxten måste också vara långsiktigt hållbar och ske i samklang med miljön.

Sverige är på många sätt ett föregångsland inom miljöpolitiken. Nu tar vi nya steg för att skapa det gröna folkhemmet. Den särskilda satsningen på forskning om biologisk mångfald och ekologiskt hållbar utveckling förstärks ytterligare nästa år. Skatten sänks på alternativa drivmedel. Satsningen på klimatinvesteringar i kommunerna tar fart.

Regeringen har tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet satt upp målet att den gröna skatteväxlingen ska fortsätta under mandatperioden. Just nu är läget lite speciellt eftersom marknadspriset på el under senare tid har höjts ganska kraftigt. Därför sker den gröna skatteväxlingen nästa år i en lite lugnare takt och omfattar ca 2 miljarder kronor. Profilen på förslagen är gynnsamma för låginkomsttagare.

Herr talman! De senaste åren har sjukskrivningarna ökat kraftigt. Det är först och främst ett mänskligt problem. Samtidigt har kostnaderna ökat dramatiskt, vilket riskerar att minska reformutrymmet på andra angelägna områden.

Regeringen har steg för steg presenterat ett omfattande program som handlar om organisation, arbetsmiljö, arbetsgivarens och den enskildes ansvar. De insatser som gjorts för att minska ohälsan har nu börjat ge resultat. Men om regeringens mål om att halvera ohälsan till 2008 ska kunna nås krävs ytterligare åtgärder. Därför tas nu ytterligare steg. Det handlar bland annat om ett system baserat på ekonomiska drivkrafter för företagen för att minska ohälsoproblematiken som ska införas under 2004.

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Vid kommande årsskifte införs också möjligheten till finansiell samordning mellan försäkringskassan, länsarbetsnämnden, kommun och landsting för att förbättra rehabiliteringen. Stödet till och uppföljningen av personer med sjukersättning förbättras. Samtliga personer med sjuk- och aktivitetsersättning bör kunna få en ny prövning av arbetsförmågan och få erbjudande om stöd.

Men det finns också en annan sorts otrygghet som vi måste bekämpa. Det handlar om otrygghet i vardagen på gator och torg. Det handlar om rädsla för våld och brott. Att bekämpa brottslighet är en del av välfärdspolitiken.

Regeringen har inlett den största satsningen på rättsväsendet i modern tid. Sedan 1997 har regeringen ökat anslagen med 4 miljarder kronor. I år är utgiftsutrymmet i sin helhet begränsat i budgeten. Trots det ökar resurserna till rättsväsendet med drygt 1 miljard kronor under nästa år.

Regeringen föreslår i årets budgetproposition ett antal skatteförändringar som i första hand syftar till att skydda människor med låga inkomster från ett oproportionerligt stort skatteuttag. Vi föreslår en förbättring som gör att låg- och medelinkomsttagare kommer att få en ny regel för begränsning av förmögenhetsskatt. Den nya regeln ska gälla dem som i dag omfattas av begränsningsregeln för fastighetsskatt. Regeringen kommer också att föreslå en dämpningsregel för fastighetsskatten. Arvsskatten mellan makar och sambor slopas. För att finansiera de här skatteförändringarna och skattesänkningarna görs en mindre förändring i fastställandet av skiktgränserna i den statliga skatteskalen för år 2004.

Herr talman! I den här budgeten lägger regeringen fram förslag som stärker ett Sverige präglat av rättvisa och solidaritet. Det handlar om att fler ska få jobb, att arbetslivet ska bli mänskligare och att företagsklimatet ska förbättras. Det handlar om att steg för steg utveckla Sverige till de många möjligheternas land, inte till de stora motsättningarna i samhället.

Jag vill till sist avsluta med att tacka Vänsterpartiet och Miljöpartiet för ett mycket gott samarbete om den här budgeten.

Anf. 2 FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman, ärade åhörare! Efter en turbulent tid samlas folkets valda ombud för att diskutera årets budgetförslag. Mycket ter sig naturligtvis annorlunda. Våldets konsekvenser får oss att skilja på huvudsak och bisak. Bosse Ringholm nämnde naturligtvis det som vi alla tänker på, mordet på utrikesminister Anna Lindh. Men jag tycker att det också finns anledning att påminna om det vansinnesdåd som drabbade en liten flicka i Arvika, som visar just detta att barn såväl som vuxen, offentlig person såväl som någon som inte är lika känd är utsatt. Livet är skört, och det kan finnas anledning att tänka på det ibland.

Svenska folket har sagt nej till euron, ett beslut som vi ska respektera i riksdagen. Våra vanliga samarbetsuppställningar, väl inövade i debatter liknande denna, har inte riktigt sett ut så på sistone. Det finns en förväntan och nyfikenhet på om det ska börja låta mer som vanligt eller om det har hänt någonting mer bestående.

Regeringen har börjat prata tillväxt. Vi får väl se vad det pratet innehåller. Jag tror i och för sig att det är viktigt att säga att tillväxten nu kommer att bli det som står i fokus de kommande åren i vår politiska debatt. Efter valrörelser med fördelning som huvudsakligt fokus måste

nu det politiska systemet prata tillväxt – en växande kaka, mer att fördela för alla.

Det finns de som säger att tillväxt är mer av samma, och det är det väldigt ofta. Men det är också samma sak fast smartare många gånger, nya sätt att göra saker och ting på som gör att vi gör det effektivare. Många gånger är det också helt nya saker som vi inte tidigare har tänkt på och som det faktum att vi uppfinner eller att vi drivs av nya tankar gör möjligt. Allt detta är tillväxt. Det kan synas i varuproduktion, i tjänster, men allting leder till slutsatsen att den ekonomiska kakan växer.

Regeringen har, i regeringsförklaringen och också Bosse Ringholm i dag, ägnat sig åt att försöka beskriva tillväxten. Det blir ganska mycket sagt, och en hel del av det kan jag hålla med om. Det jag saknar är ett frihetsperspektiv för att lägga grund för tillväxt. Erfarenheten runt världen är att tillväxten blir som störst där frihetsklimatet är som allra bäst. Det finns ett mått av att just där friheten ger utrymme för det som vi andra inte riktigt har tänkt på, att man kan få ett plus ett till att bli tre, det vi kallar synergi, ofta är det som det politiska systemet kanske är lite sent att respektera och hålla sig tillbaka för att släppa fram.

Det pratas också om att den enskilde, fördolt i skrivningar om att skatter påverkar, spelar roll. Jag skulle till och med vilja hävda att just detta med den personliga tillfredsställelsen i att få drivas av en idé man kan se förverkligad är oerhört central för tillväxt och också strävan att få mer för egen del som belöning för att man har varit med och skapat tillväxt som också andra drar nytta av. Den typen av aspekter spelar också roll.

Moderaternas utgångspunkt för en tillväxtpolitik för Sverige har vi vid flera tillfällen presenterat för denna riksdag. Vi menar att grunden är att det ska löna sig bättre att arbeta och att utbilda sig och att det är däri som många av våra problem i Sverige ligger. För att möjliggöra det föreslår vi stramare bidragssystem för att göra det tydligt för alla att vi just gör det mer lönt att arbeta än att vara bidragsförsörjd. Vi vill ha en flexibla arbetsmarknad. Vi ser i länder som har en rörligare arbetsmarknad att det just lägger grund för den tillväxt som vi alla vill se mer av.

Jag tycker att en första uppgift i det här nya samtalsläget, eller vad det har kallats, är att bedöma ifall den budget som nu ligger på riksdagens bord uppfyller detta. Annars blir bara detta prat om tillväxt just prat. Då är det problematiskt att i stället för att göra det mer lönt att arbeta höjs marginalskatterna till följd av att brytpunkten inte skrivs upp när det gäller statlig inkomstskatt. Svenskarna har att se fram emot höjda kommunalskatter även nästa år, om vi ska förstå finansplanen rätt, med i genomsnitt 15 öre.

Bosse Ringholm pratade om att arbete är grunden för välbefinnande. Då är det märkligt att läsa att i praktisk politik föreslås nu friår och arbetstidsförkortning. Förslagen måste väl ändå hänga ihop med det vi säger. Det är alltså jobba mindre som gäller, inte jobba mer, och det känns lite märkligt just ur ett tillväxtperspektiv.

Höjda energiskatter ska vi få varje år i tio års tid, har vi förstått. Det har en mycket otrevlig fördelningspolitisk profil. Det gör det dyrare att bo. Det gör det dyrare för många företagare. Lantbruk och skogsjordbruk drabbas hårt. Många andra ser att det blir svårare att överleva i konkurrensen.

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Det bästa beviset för att det inte var tillväxten som var i fokus för budgeten är ju att denna i realiteten är ställd åt sidan av regeringsförklaringen. Det är också därför som Bosse Ringholm läser länge ur regeringsförklaringen snarare än att hänvisa till budgeten. Det är regeringsförklaringen som för in diskussioner om tillväxt på ett tydligare sätt och nämner saker som ska komma men som ännu inte är på plats i form av skarpa förslag.

Där, får jag säga, får man vara lite noggrann efter några år i denna riksdag. Jag har sett denna majoritet gång efter annan få enstaka miljoner att låta som miljarder och sedan återanvända dem gång efter gång. I den delen har vi en verkligt grön profil i den här majoritetens sätt att arbeta. Låt oss se om det också landar skarpa förslag på riksdagens bord innan vi hyllar det som nu många vill se på plats.

I några fall finns det anledning att vara mer kritisk till det som faktiskt står i budgeten. Detta är ju den andra budget i mandatperioden som denna treklöver lägger fram. Det är första och andra årets budget som oftast lägger grunden för mer genomgripande förändringar, strukturförändringar som det tar tid att få på plats och som man vill se genomförda långt innan man möter väljarna igen. Då är det lite märkligt att få den här känslan av att det flyttas en hel del i form av mindre resurser, småanslag som nämns på många håll. Men några större strukturgrepp tas egentligen inte i denna budget.

Detta blir än tydligare när regeringen återigen talar om de ekonomiska målen, och det är ju väsentligt. Det är ju de mål man själv sätter upp för sin verksamhet som vi ska döma denna regeringen utifrån. Om regeringen säger att det är det här vi ska lösa – och sedan gång efter annan meddelar: fast vi klarar det inte – då förväntar man sig ju långa listor på förslag som gör att man faktiskt kan uppfylla målen. I stället finns här skrivningar om att vi klarar inte målen. Vi hoppas att det rättar till sig men egentligen vet vi inte.

Jag tycket till exempel, eftersom det ofta har nämnts, att det är en märklighet att det här målet för öppen arbetslöshet, som jag trodde gällde varje år, nu enligt finansplanen alltså bara gäller valår. Det är ett valårslofte. Den öppna arbetslösheten är 4 % valår. Vad den i övrigt är vet vi inte så mycket om annat än att den är betydligt högre.

Bosse Ringholm nämner 121-punktsprogrammet. Det är viktigt att nämna att det i grunden är ett massivt utgiftsprogram för vilket det inte finns färdiga beräkningar i den här budgeten. Det finns ingen genomförd finansiering för detta fullt ut. Det är ett underliggande utgiftstryck som vi kommer att återkomma till de kommande åren och som skapar statsfinansiella problem för denna majoritet.

Vi kan föra resonemang om huruvida det saknas ytterligare besparingar i tiomiljardersklassen. Det skulle jag bedöma. Det har kommit signaler om att det blir svårt att klara utgiftstak för kommande år. Sju-åtta miljarder kronor har nämnts. Det nämns underskott i kommun- och landstingssektorn på ytterligare sju miljarder. Det finns anledning att varna för att stabiliteten inte är så god när det gäller de offentliga finanserna. Dessutom, och det återkommer från i våras, finns det beräkningar av kostnader framöver för arbetslöshet, sjukförsäkring och invandring som efter några år av ökande helt plötsligt planar ut eller till och med

sjunker som grund för regeringens beräkningar utan några egentliga förklaringar och utan att några egentliga insatser sätts in.

Det leder oss till att säga att detta är en skakig budget. Den är byggd på målformuleringar som regeringen inte själv uppfyller. Det lägger en grund för att återigen påpeka att det känns som en regeringsmakt i förfall när man inte åtgärdar det faktum att man inte lever upp till sin egen politik. Den 7 oktober räknar vi i den borgerliga oppositionen, vart och ett av oss fyra partier, med att återkomma med förslag som mer handfast och i skarpa ordalag beskriver grunden för en annan politik, för mer av tillväxt för Sverige.

(Applåder)

Anf. 3 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Plötsligt blev allting så annorlunda. Även om vi måste försöka driva politiken vidare tycker jag att det som hände när vår utrikesminister brutalt blev mördad också borde ge avtryck i politiken på så sätt att vi koncentrerar oss mycket mer på sakfrågorna och på att föra dem vidare. Plötsligt blir ju allting så annorlunda. Jag har barn hemma som undrar vad mamma håller på med och om det verkligen är värt priset. Men jag är också en mamma som har en femåring som går på promenad med dagis. Vi inser alla hur oerhört skört livet är och hur svårt det är att gardera sig.

Anna Lindh fick förra året Anne Wibbles pris för föredömligt samhällsengagerat ledarskap. Jag skulle gärna vilja knyta an till det i just den här debatten. Jag ska citera en bit ur juryns motivering: ”Anna Lindh har fört regeringens talan på den utrikespolitiska arenan på ett föredömligt sätt genom sakkunskap, arbetsamhet, gott omdöme och en tydlighet som efter den 11 september också krävt civilkurage inför delar av hemmapinionen, inte minst inom det egna partiet. Hon har väckt allmän respekt inom EU vars ministerråd domineras av män i högre ålder än hon själv. Anna Lindh framstår genom sin raka chosiefrihet – helt i Anne Wibbles stil – som ett föredöme för kvinnligt politiskt ledarskap i det nya Europa.”

Jag önskar att vi alla ska ta till oss en hel del av detta och se att vi alla kan arbeta vidare i det nya Europa med den inriktningen.

Herr talman! Vi genomförde ju en folkomröstningskampanj som handlade just om Europapolitiken, om vikten av att riva gränser och att ta del av ett större sammanhang. Jag ville ha ett ja till euron. Det var vad det konkret handlade om. Men det handlade också om något mycket större. Jag ville ha ett ja. Men det var nej som vann, och självklart är det så det får bli.

I den kampanjen så länge som den bedrevs, faktiskt under rätt många månader, kände man ibland att det var rätt svårt att känna igen sig. Sällan har allting redan varit så bra, så fint och så märkvärdigt i vårt land som när man hörde de ledande politiska nej-debattörerna beskriva Sverige. Och inte skulle vi väl byta bort vår fantastiska välfärd och demokrati och vår fantastiska riksbank. Långt borta var de orättvisa kvinnolönerna, bristerna i vården och äldreomsorgen, de stora barngrupperna och de lärarlösa lektionerna. Långt borta var de tjälskadade vägarna, de långa vårdköerna och de sänkta sjukersättningarna. Långt borta var den sti-

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

gande arbetslösheten, den sjunkande sysselsättningen och det minskande företagandet.

Allt det där som vi diskuterade i valrörelsen för bara ett år sedan var liksom som bortblåst. Ibland säger man att avståndet mellan de folkvalda och folket är långt. Men det jag kände under den här eurokampanjen var att avståndet mellan valrörelsen och de folkvalda var mycket längre. Kvar står vi nu på så där femtonde, sextonde, sjuttonde plats i välståndsligan. Vi är stadigt förankrade som ett av EU:s mer fattiga länder. Och regeringen har, herr talman, med ett kort avbrott under eurovalrörelsen, snarare skrutit med den svenska tillväxten. Men det har varit ganska mycket luft i det. Sedan 1999 har till exempel visserligen BNP stigit snabbare än i euroområdet. Men bruttonationalinkomsten, det vill säga det vi kan köpa för det vi producerar, har vuxit långsammare.

Sveriges majoritet röstade nej. Jag tror att vi måste fråga oss varför och dra några lärdomar.

Jag tror att det i mångt och mycket handlar om den utbredda bilden av Sverige som landet Annorlunda: Här är allting så mycket bättre, här är allting så ljust och vackert, och man ska inte beblanda sig med dem där-borta som har det stort, farligt och mörkt. Men verkligheten är ju den att Sverige inte är landet Annorlunda. Framför allt gäller samma ekonomiska lagar här som på alla andra ställen, och samma ekonomiska samband. Välstånd ska skapas innan det fördelas. Välstånd skapas inte av politiker – det skapas av entreprenörer, av dem som arbetar. Politikernas uppgift är att skapa goda förutsättningar, och det finns sannerligen en hel del kvar att göra på det området.

Jag tror att en viktig orsak till att det blev ett nej är att alla människor under praktiskt taget 50 år av socialdemokratisk politik efter kriget har trummats i uppfattningen att företag kanske är bra men att företagare är något man ska vara misstänksam mot. Några månader av argumenterande för bra företagarvillkor räckte inte. Ett talande exempel på det är vad den socialdemokratiske debattören och ekonomen Stefan Carlén har sagt: "Vi inom socialdemokratin har alltid talat om SAF-propagandan på det här sättet, att efter varje avtalsrörelse och i stort sett varje social reform har man hotat med att företagen flyr landet. Vi har mer eller mindre skrattat åt det." Vi känner till resultatet. De flesta stora svenska företag är inte längre svenska. I genomsnitt 15 företagare om dagen ger upp. När man inte kan ha vare sig Volvo eller Marabou som nationalikoner fick man väl ta den svenska Riksbanken i stället.

Vi har fått lära oss att välstånd är något som skapas av politiker, när det i själva verket måste till entreprenörer och folk som är ute och jobbar i de privata företagen. Vi har inte sett ett tydligt samband mellan att man först måste skapa innan man kan fördela. Vi svenskar har inte riktigt klart för oss att Sverige är ett litet, öppet land som sedan 150 år tjänar sitt välstånd på att vara riktigt bra på några få saker. Dem säljer vi sedan över hela världen och köper hem det som andra är bra på, och vi har möjlighet att avsätta en hel del av det vi tjänar på vården och skolan.

Herr talman! Väljarna har i decennier getts intrycket att Sverige är något slags Villa Villerkulla, där Pippis kappsäck står full med guld-pengar som det bara är att dela ut. Då är det inte så konstigt att män-ni-skor ser utlandet som ett hot och politikerna som dem som levererar.

Herr talman! Det är dags att Socialdemokraterna slutar skratta åt företagets behov och i stället ser till att skapa goda villkor i vårt land.

Därmed kommer vi över på budgeten.

Slutsatsen är nämligen att Sverige inte alls är landet Annorlunda, utan vi måste se till att skapa bra villkor för jobb och företagande, det som skapar välståndet. Vi måste driva en mycket mer aktiv opinionsbildning och vinna Sverige för nyttan av frihandel, internationalism och företagande. Vi måste se till att vinna folk för idén om att vårda de välståndsbildande krafterna. Höjda löner för vårdbiträden kan inte finansieras bara med höjda skatter på sjuksköterskor utan genom växande inkomster i privata företag. Bra villkor för jobb och företag är bra för vård och skola. Bra villkor för exportindustrin är bra också för att få rättvisa löner för kvinnor i den offentliga sektorn.

Herr talman! Regeringen har satt upp många ambitiösa mål för tillväxten, för att få upp sysselsättningen, för att få ned arbetslösheten, för att halvera socialbidragstagandet och så vidare. Men de mål som verkligen kräver metoder uppnår man inte alls. Allmänna besvärjelser räcker inte. Det är bara målet om 4 % öppen arbetslöshet som man lyckades nå under några månader genom framför allt administrativa åtgärder.

Regeringen tycks på något sätt vara alldeles uttröttad redan så här i början av mandatperioden. Av vad vi kan se verkar det som om samarbetet med Vänstern och Miljöpartiet förstärker de sämsta sidorna i sällskapet. I stället för en vision – att man är på väg någonstans – blir det till slut bara en långsam marsch på stället.

Budgetpropositionen innehåller väldigt många hållna tummar för en konjunkturvändning. Det är precis så den börjar. Men vi måste sluta stirra på prognoserna. Konjunkturer kommer och går. Varken med en svensk riksbank eller med en europeisk centralbank är det särskilt mycket vi kan göra åt det. Vad man behöver är lite bättre säkerhetsmarginaler. Som man säger: Det finns inget dåligt väder, det finns bara dåliga kläder. Man slås av att regeringen, för vilken gång i ordningen vet jag inte, inte har någon marginal alls att tala om.

För ett år sedan hade man en budgetmarginal på 400 miljoner för det kommande året. Det är skrattretande lite. Nu har den krympt till hälften, 200 miljoner. Som Johan Ludvig Runeberg skrev: "Ej avprutades mycket, hälften dock prutades strax".

Herr talman! De riktigt stora utmaningarna går rätt spårlöst förbi. Vissa förslag är helt felriktade. De går i helt fel riktning, till exempel förslaget om höjda energiskatter för hushållen när man hoppas att hushållens konsumtion ska driva ekonomin. Försörjningsbördan för dem som faktiskt jobbar kommer att växa framöver. Då fortsätter man med friår och kortare arbetstid på försök. Med en sådan politik hjälper faktiskt ingen riksbank i världen! En aldrig så låg styrränta kan inte göra något åt det faktum att vår stora utmaning, att få fler på jobbet, inte kan mötas med mera ledighetsmani.

Så här kan man gå vidare på punkt efter punkt. Inte är det väl fler sammanträden på Näringsdepartementet som kan få bort krånglet? Det är dags att göra något åt det. För ungefär fem år sedan tillsattes Simplexgruppen. Nu ska företagen få komma dit och kartlägga krånglet.

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

När det gäller sjukfrånvaron tar regeringen skydd bakom att antalet personer med sjukpenning sjunker. Ja, men antalet personer med sjukersättning har stigit med 5 000! 19 000 är fler än 12 000. Det här är en ryggsäck för skattebetalarna som innebär ungefär 35 000 kr per arbetande person. Det är inte ett hot mot välfärden – det har redan hotat välfärden. Det här är ju den enskilt största förklaringen till både sänkta sjukersättningar och brutna vallöften.

Herr talman! Det är också hög tid för en riktig skattereform – inte något planlöst hattande. Det är mycket bra att man nu tänker sänka skatten för fåmansbolag, men det är för lite och ett alltför planlöst hattande.

Det är ett hejigt och frejdigt språk i regeringsförklaringen. Inte mycket av det följs upp i budgetpropositionen. Vissa förslag är bra, men det är ett planlöst hattande.

Vi i Folkpartiet kommer den 7 oktober att återkomma med ett förslag till en rejäl skattereform med fokus på jobb och företagande, med en offensiv mot långtidssjukskrivningar och förtidspension. Vi kommer att ställa krav på en ny skolpolitik med satsning på baskunskaper i de lägre årskurserna och en gymnasieutbildning där man inte bara kan komma in utan faktiskt också komma ut. Det är bra för ungdomarna, och det är bra för hela Sverige.

Herr talman! Vi kommer att återkomma med förslag på många olika områden, så att Sverige kan bli om inte landet Annorlunda så i vart fall ett annorlunda land, med bättre tillväxt, fler jobb, växande företagande och därmed också en säker finansiering av vård och skola. Självklart behövs det då en ny regering, men vi vill ha lite action före 2006. Därför kommer vi den 7 oktober att lägga fram en alternativ budget. Vi ska driva en aktiv opinionsbildning för de välståndsbildande krafterna. Vi ska visa vikten av ett Europaengagemang i vardagen. Vi ska visa hur Sverige kan bli annorlunda och mycket bättre.

(Applåder)

Anf. 4 MATS ODELL (kd):

Herr talman! Vi har några omskakande veckor bakom oss som jag tror har berört oss alla på djupet. Jag hoppas att denna budgetomgång som vi nu står inför ska präglas mer av eftertänksamhet, mer av en gemensam vilja att förbättra Sveriges långsiktiga välfärds- och tillväxtförsättningar.

Flexibilitet är en bra egenskap om man vill anpassa sig till växlande förutsättningar. Den egenskapen besitter regeringen Persson verkligen i rikligt mått. Det är naturligtvis avundsvärt, men kanske bara till en viss gräns. När man börjar inta motstridiga åsikter är nämligen den gränsen passerad.

Herr talman! I dag ser vi ett exempel på regeringen Perssons gränslösa flexibilitet. Jag håller i min vänstra hand den finansplan som har förhandlats fram mellan regeringen, Vänstern och Miljöpartiet, och jag håller i min högra hand den regeringsförklaring som statsministern avgav inför denna kammare för mindre än en vecka sedan. Detta är två regeringsdokument som uppenbarligen ligger väldigt nära i tiden men som ändå verkar vara författade på skilda planeter, skulle man nästan kunna säga. Enligt min uppfattning väger paradoxalt nog statsministerns regeringsförklaring mycket tyngre än vad den här finansplanen signerad

Ringholm, Hoffmann och Eriksson gör. Det är just Ringholm–Hoffmann-dokumentet som vi ska debattera i dag. Men frågan är: Är det detta som vi ska förhålla oss till, eller är det regeringsförklaringen, eller möjligen något helt annat som i sinom tid kan komma att förhandlas fram mellan arbetsmarknadens parter? Ja, så står det i alla fall i regeringsförklaringen. Socialdemokraternas flexibilitet känner närmast inga gränser.

”Valutasamarbetet skulle ha främjat handel och företagande.” Så står det i regeringsförklaringen.

Göran Persson fortsätter:

”Det hade givit oss bättre förutsättningar för både tillväxt och välfärd. Nu måste en stark utveckling åstadkommas med andra medel.

Ett program för ett konkurrenskraftigt, attraktivt och framtidsinriktat Sverige i god sammanhållning behöver förverkligas.”

Det är så sant.

Här visar nämligen regeringen ett mått av klarsyn. Man erkänner att landets ekonomiska situation och förutsättningar har försämrats efter nejot i folkomröstningen och att det krävs ett program för att Sveriges konkurrenskraft, attraktivitet och framtidsinriktning ska bli bättre.

Det som man kan invända är att sådana åtgärder hade behövts även om det hade blivit ett ja i folkomröstningen. Man frågar sig: Vad är det som har hindrat regeringen att för länge sedan vidta dessa åtgärder? Det har vi i den borgerliga oppositionen krävt sedan 1994. Jag tror att den socialdemokratiska regeringen har lagt fram 19 propositioner i och med denna där detta fortfarande saknas. Nu har vi detta dokument att hålla oss till, och vi ska återkomma till det.

Vi i den borgerliga oppositionen har naturligtvis tilltalats av regeringsförklaringens löften om att förbättra villkoren för entreprenörskap. ”För att hävda svensk konkurrenskraft ska viktiga skatter som kapitalbeskattningen och bolagsskatter ses över.” Så heter det i regeringsförklaringen.

Sedan kan vi också läsa om infrastrukturella och forskningspolitiska satsningar framöver. Att detta utlovas nästan direkt efter det att regeringen i vårpropositionen har föreslagit bland annat drakoniska nedskärningar på just infrastrukturpolitikens område vittnar om en minst sagt imponerande flexibilitet.

Herr talman! Ska vi tolka regeringsförklaringen som att den socialdemokratiska regeringen nu äntligen är beredd att samarbeta om alternativa finansieringslösningar? Hittills har det ju varit så att samarbetspartiernas ideologiska skygglappar har blockerat varje förnuftig och livräddande investering på detta område med alternativa finansieringsformer. Vad säger finansministern? Hur blir det med detta? Detta aktstycke från Ringholm och Hoffmann andas ju ingenting av det som finns i regeringsförklaringen. Det som nu föreslås i budgetpropositionen är ju närmast tillväxtfientliga förslag. Man kan fråga sig på vilket sätt man främjar tillväxt genom att ytterligare fördyra de redan kraftigt höjda energi- och transportkostnaderna i ett kallt, vidsträckt och glest befolkat land som vårt.

I regeringsförklaringen betonas att fler måste komma i arbete för att vi ska klara välfärden. I budgetpropositionen förutskickas olika former av arbetstidsförkortning. Hur går det ihop med insikten att en tillväxtpolitik kräver fler arbetade timmar och inte färre? Och vad blir det av rege-

ringsförklaringens tal om sänkta skatter? Ja, knappast ett spår efter vad jag kan utläsa av budgetpropositionen. Skatterna höjs tvärtom med sammanlagt 360 miljoner nästa år.

I förra veckan såg jag Lars Ohly, som är en av partiledarkandidaterna i Vänsterpartiet. Han sade att företagsskatterna i Sverige inte behövde sänkas eftersom de redan är konkurrenskraftiga. Jag vet inte vad Ohly menar. Det kan väl inte vara så att han tror att de skatter som toppar OECD-listorna också är de mest konkurrenskraftiga? Så är det faktiskt inte. Möjligtvis har han blandat ihop skattesituationen för utländska ägare i Sverige med den för de svenska. Tydligen är han i alla fall nöjd med att utländska ägare gynnas på bekostnad av svenska med en trendmässig utförsäljning av svenska företag som följd.

Herr talman! Om regeringen nu inte är lika stolt som under valrörelsen 2002 över vad man har åstadkommit på tillväxtpolitikens område och nu till och med planerar för en särskild tillväxtkongress under nästa år undrar jag: Varför är då budgetpropositionen närmast tillväxtfientlig? Ett möjligt svar är att medan regeringsförklaringen är ett socialdemokratiskt regeringsdokument har budgetpropositionen spetsats med Hoffmanns droppar. Hoffmanns droppar, herr talman, var en homeopatisk kur, en blandning av eter och koncentrerad sprit i förhållandet ett-tre som förr användes i stimulerande syfte, för övrigt ofta tillsammans med socker. Så var det kanske i gamla tider, Bosse Ringholm. Men det receptet håller inte i dagens globaliserade värld. Avbryt den kuren! Det är mitt råd. Resultatet är ju hittills att Sveriges eftersläpning fortsätter och att de ekonomiska målen inte nås.

Men för att återgå till det Hoffmannska äventyret framgår det mycket riktigt att den socialdemokratiska regeringen inte på långa vägar når de uppsatta målen. Sysselsättningsmålet nås inte. 80 % av befolkningen i åldrarna 20–64 år skulle vara sysselsatt nästa år. Er egen prognos för 2004 stannar på 77,3 % – ett misslyckande. Arbetslöshetsmålet nås inte heller. Halverad arbetslöshet till 4 % och därefter full sysselsättning var målet. Nu räknar ni med 4,7 % både för i år och för nästa år, detta trots att ni i statistiken framgångsrikt har lyckats dölja merparten av den verkliga arbetslösheten. Det är ett allvarligt misslyckande.

Så till det mest alarmerande. Ohälsomålet nås inte heller. Ni verkar faktiskt vara ljusår från att uppfylla målet om ett halverat ohälsotal, beräknat som antalet sjukpenningdagar till år 2008. Detta erkänner ni i budgetpropositionen. Men varför gör ni knappt någonting alls åt detta? Det är de mest diffusa åtgärder som man har hört talas om som tonar fram i detta dokument, efter att ohälsotalen och kostnaderna har stigit med ungefär 25 miljoner kronor per dygn sedan 1997, Bosse Ringholm. Det är dags att vakna upp och göra något mer substantiellt åt detta. Det om något är sjukt – att inte göra något.

Socialbidragsmålet och överskottsmålet för offentlig sektor nås inte heller.

Nu har tillväxtprognosen för 2004 skrivits ned än en gång, från 2,4 % i vårpropositionen till 2 % nu. Utgiftstaket är väldigt hårt ansträngt. Ekonomistyrningsverket sade i sin senaste prognos att man inte ser någon som helst marginal. Vi ser nu 0,2 %. Det är inte mycket att luta sig mot när det blåser och när man som ett antagande för hela budgetpolitiken redan har antagit att antalet sjukdagar ska minska med 15 %. Det är

ganska skraft. Vi slår enligt ESV huvudet i taket i år och genom taket nästa år. Man frågar sig: När ska vi få slå klackarna i taket i det här landet?

Ja, aldrig med den politik som regeringen och dess stödpartier står för! Det är alldeles uppenbart.

Misslyckandet tycker jag sammanfattas ganska väl i att regeringen budgeterar med att låna 112,8 miljarder till sina löpande utgifter åren 2003–2006. Detta är 55,4 miljarder *mer* än vad man trodde i vårpropositionen, så behovet av en ny tillväxtpolitik är verkligen skriande.

Herr talman! Kristdemokraterna är inget potentiellt stödparti till Socialdemokraterna. Men vi springer heller inte ifrån våra egna förslag om regeringen skulle vilja handla i enlighet med den anda som regeringsförklaringen har skrivits i.

Jag talade inledningsvis här om den socialdemokratiska regeringens flexibilitet. Det innebär naturligtvis att vi är på vår vakt. Anslaget i regeringsförklaringen är kanske bara ännu en luftpastej i raden av ganska många sådana och inget att bry sig om när det kommer till realiteter.

Men flexibiliteten kan ju också betyda att man är villig att nu bryta sig loss och göra upp över blockgränsen om sådant som kan hjälpa svensk ekonomi på fötter, till glädje för hela befolkningen. Skulle regeringen Persson ha kommit till verklig insikt om vad som nu krävs för att stärka tillväxt- och välfärdsförutsättningarna kommer vi inte att slå dövörat till. Sveriges väl är trots allt viktigare än partipolitisk prestige. (Applåder)

Anf. 5 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Herr talman! Oppositionen har här sagt – och även Bosse Ringholm – att man vill ha en ny ton i debatten, och det är bra. Det är bra att sätta sakfrågorna och siffrorna i centrum; det är en klok inställning.

Herr talman! Vi får inte bli som Arnold Schwarzenegger, skådespelaren och ”terminatorn” borta i Kalifornien, som säger att folk inte bryr sig om siffror. Han har fel. Siffrorna på sedlarna i den egna plånboken och siffrorna i statens budget betyder mycket för människornas vardag, så låt oss sätta sakfrågor och siffror i centrum!

Men, herr talman, den här nya tonen försvinner ju i meningarna efter det att man önskat den. Nästan omedelbart när oppositionen talar är det en helt annan ton. Den är inte saklig när man säger att Sverige är ett av Europas fattigaste länder. Nej, så är det inte, herr talman!

Jag måste säga att Mats Odell var mycket rolig. Jag skrattade högt åt Hoffmanns droppar – eterkoncentrerad sprit och socker. Visst var det roligt men inte var det en saklig ton i debatten. Det var mer roligt än sakligt.

Den som har de rätta siffrorna vet att Sverige under de senaste åren klarat både jobb och tillväxt och också sunda offentliga finanser bättre än euroområdet. Jag säger inte att alla de goda siffrorna beror på samarbetet mellan v, s och mp men vår gemensamma politik har hjälpt till.

Nu finns det de som hoppas på, eller vill, bryta sönder den här vänsamverkan. Men ett sådant uppbrott eller ett sådant kliv åt höger skulle vara ett brott mot det uppdrag som väljarna gav i valet 2002. Vi ska respektera valutslagen!

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Visst måste vi göra mer för tillväxten – men inte därför att folket sagt nej till euron, för det har tvärtom gett oss bättre förutsättningar att göra mer för jobben och tillväxten. Nej, vi ska göra mer för tillväxten därför att vårt mål är ett starkare välfärdssamhälle. Den enda uthålliga vägen dit går, och det tycks vi vara överens om här i kammaren, genom fler i arbete och fler arbetade timmar – visst är det så. Men arbetstidsreformer kan ju kombineras med fler arbetade timmar.

Jag minns när min far gick till arbetet på lördagarna. Men vi arbetar mer i dag än man gjorde på den tiden. Många förbund har träffat avtal om kortare arbetstid. Varför ska inte alla få del av det? Därför ska vi driva på för den lagstiftningen – inte för att få färre arbetade timmar totalt sett.

Den som har de rätta siffrorna vet att stora skattesänkningar, som borgarna kräver, inte är någon rak väg till arbete. Ofinansierade skattesänkningar däremot är alltid ett hot både mot välfärden och mot sunda statsfinanser. Och, herr talman, sänkt bolagsskatt är inte heller någon genväg till tillväxt.

Den som har de rätta siffrorna vet att Sverige redan har en konkurrenskraftig bolagsskatt. Om det är någon som misstror mina ord uppmanar jag till läsning av EU-kommissionens rapport om bolagsskatterna i EU. Jag har den här. Den finns också på nätet. Den är 46 sidor lång och är lättläst, i och för sig på engelska. Huvudbilagan är på 460 sidor. Läs den också! Där står det tydligt att vi har de mest konkurrenskraftiga skatterna i EU, bortsett från Irland, när det gäller effektivt uttag av bolagsskatt. Den här rapporten har svenska skatteexperter varit med och skrivit underlaget till. Sven-Olof Lodin kan nämnas. Krister Andersson från Svenskt Näringsliv och andra finns angivna i källförteckningen, så säg inte att det är jag som har de felaktiga siffrorna! Jag har EU-papperena här. Låna dem av mig!

Herr talman! Om det inte är sönder, låt då bli att laga! Det har jag lärt mig av EU – en god sak. Men siffrorna är ju inte allt. Så långt kan vi ge Arnold Schwarzenegger rätt. Det är också viktigt att våga debattera utifrån värderingar och visioner. Här finns det skillnader – skillnader som bottnar i olika erfarenheter och ideologier. Utifrån det kommer vi ibland fram till skilda siffror, summer.

De tre partier som samverkar kring den här budgeten har skilda program. Men vi har också en gemensam värdegrund. Vi tror på dynamiken i marknadsekonomin men säger samtidigt att marknaden måste tyglas av politiken, både nationellt och globalt – detta för att trygga social rättvisa och en god miljö. Vi vill bryta ned de strukturer som skapar klyftor och orättvisor mellan könen. Vi säger att löntagare och konsumenter behöver politiken för att hävda sig mot all den makt som finns i storföretag och finansbolag – en värdegrund som det är bekvämt att stå på också för den som likt mig anser sig vara såväl socialist och marxist som feminist.

Från den här gemensamma värdegrunden formade tre partier ett gemensamt program efter förra valet, ett avtal om 121 punkter. Vi ska nu tillsammans göra allt vi kan för att under mandatperioden infria alla 121 punkterna.

I den här budgeten fullföljer vi många av våra gemensamma löften. Vi lägger dessutom en grund och höjer de nya utgiftstaken så att vi tryggar ett reformutrymme för kommande år som gör att vi kommer att klara många fler åtaganden. Och med fler i arbete, fler arbetade timmar och färre sjukskrivna kan vi klara alla punkterna.

För oss i Vänsterpartiet är det särskilt viktigt att klara tre punkter – tre punkter som kan beskrivas just i siffror: 4 %, 8 av 10 och 80 %. Högst 4 % i öppen arbetslöshet varje år är någonting självklart – sedan blir jag friställd, och nu är jag fri ... Arbetslösheten är en av de största ofriheter som kan drabba en människa. Den som är satt i skuld är inte fri. Det är viktigt att kampen för sysselsättningen och kampen för sunda statsfinanser är en kamp för frihet i samhället.

Inför den här diskussionen säger jag att vi ska ha högst 4 % i öppen arbetslöshet, att vi ska ha 8 av 10 i arbete på den öppna marknaden och att det ska vara 80 % av inkomsten för den som är sjuk eller arbetslös.

Inför diskussionerna kring den här budgeten gick Vänsterpartiet in med inte 10 utan 15 förslag för fler jobb. Vi kan nu notera att vi nått framgång vad gäller många av våra förslag. Själv gläds jag speciellt över några.

Vi gör nu om tillfälliga stöd till kommunerna till permanenta ökningar av statsbidragen – en satsning på närmare 5 miljarder. Vi har enats om skattelättnader för mindre företag, de så kallade 3:12-reglerna, och om lättnader när det gäller generationsskiften i företag – en kostnad på 1 miljard. Dessutom gör vi en rejäl satsning på 100 miljoner kronor inom ramen för Vinnovas verksamhet för industrinära forskning kring IT och telekomsektorn.

Men det är sant att vi måste göra mer. I valet sade Vänsterpartiet att kommunerna under mandatperioden behövde en förstärkning på 10 miljarder. Vi står fast vid det kravet. En punkt där vi måste diskutera mer med regeringen, Miljöpartiet och andra är frågan om regelförenklingar för företag.

I våras, den 4 juni, skrev jag som gruppleddare ett brev till näringslivets två största organisationer, Svenskt Näringsliv och Företagarna, och bad om tio konkreta förslag på regler som vi politiker utan större olägenhet borde kunna ta bort för att göra det enklare att driva och starta företag.

Svenskt Näringsliv svarade ganska snabbt, men tyvärr inte med några konkreta förslag. Nu är vi i mitten av september och de konkreta svaren dröjer fortfarande. För att snabba på processen vidgar jag nu inbjudan till alla och envar, inte minst partierna i riksdagen. Låt oss gemensamt ta fram tio konkreta förenklingsförslag och sedan diskutera dem med arbetsgivare, löntagare och berörda samhällsorgan. Gör det! Tio konkreta förslag – låt oss inte tala i princip utan gör något konkret.

Vi i Vänsterpartiet håller avtal. Vi har i de 121 punkterna lovat att respektera utgiftstaken. Det var skälet till att vi gick med på att reducera sjukersättningen från 80 till 78 %. Men vi vet att sänkt ersättning inte gör människor friskare. Därför har vi sagt att nivån ska återställas så snabbt det är möjligt.

Vi har nu tillsammans med regeringen och Miljöpartiet skrivit in i budgeten att utgiftstaket inte utgör något hinder för att gå tillbaka till 80-procentsnivån från den 1 januari 2005. Det här är en viktig framgång.

Jag ska förklara varför det är nödvändigt att ta det beslutet senast hösten 2004. Avtal ska hållas, inte bara mellan partier. Det gäller ännu mer mellan politiker och väljare.

Den svenska modellen vilar på ett tydligt om än tyst, outtalat socialt kontrakt, ett avtal mellan politiken och arbetslivet, produktionen. Den svenska modellen bygger på arbetarrörelsens klassiska värderingar: Gör din plikt, kräv din rätt. I folkhemsmodellen ska alla jobba och bidra till den gemensamma kakan både genom arbete och skatter. I gengäld ska alla få del av ett starkt socialt skyddsnät.

Men om politikerna bryter sin del av avtalet växer de privata lösningarna. Det blir individuella eller kollektiva försäkringar på marknaden, försäkringar som måste betalas i avtalsrörelsen eller individuellt. Resultatet blir på sikt detsamma: Viljan att betala skatt eroderar. Och utan den viljan kommer den solidariska välfärdsmodellen att falla samman.

Vänsterpartiets vilja att återställa sjukförsäkringen handlar inte bara om kronor och procent. Den handlar också om att hålla avtal med väljarna och om att värna en generell välfärdsmodell.

Herr talman! En annan del av det sociala kontraktet med arbetslivet är att ge stabila förutsättningar för produktion och avtalsrörelser. Men den stabiliteten skakades när utgiftstaken tvang oss att införa en extra sjuklönevecka.

Jag tror mig veta att Sveriges företagare inte ser bolagsskatten som något problem. Men jag vet att de tycker att den förlängda sjuklöneperioden är ett mycket stort problem. Både företagare och fack anser dessutom att den förlängda sjuklöneperioden komplicerar förutsättningarna för avtalsrörelsen. Därför måste vi också så snart som möjligt ta bort den förlängda sjuklöneperioden.

Den ökade kostnaden för ohälsan ska vi angripa genom att attackera ohälsan. Där har vi gjort mycket, och jag tror att vi nu kan se ett trendbrott. Vi måste dock göra mer. Vi ska nästa år införa ett system med ekonomiska drivkrafter mot ohälsa i arbetslivet, ett system som alla parter på arbetsmarknaden kan ha nytta av.

Herr talman! Till sist vill jag ta upp vår satsning för jobb och miljöomställning. Den är viktig. Satsningar för miljö och jobb går utmärkt att förena. Här arbetar vi med många instrument. Jag ska dra några exempel:

- gröna certifikat för att stimulera miljövänlig elproduktion,
- skattefrihet för biobränsle,
- satsningar för miljöanpassade trafiksystem med stora järnvägsinvesteringar – vi kan gärna låna till dem om det kallas otraditionellt,
- stöd för kommunala klimatprogram,
- en satsning för miljödriven export samt
- en fortsatt grön skatteväxling.

Herr talman! För att tala med en gammal slogan: ”Vad ska in? Jo, sol och vind.” Men det ska erkännas att även solen har sina fläckar. Fördelningsprofilen på vår skatteväxling är en sådan. Om vi ska klara en verklig miljöomställning krävs högre skatter på el och koldioxid. Samtidigt måste vi se till att kompensera hushållen. Det gäller särskilt pensionärer

och barnfamiljer med låga inkomster. Men med ett skatteväxlingsprogram på 2 eller 4 miljarder per år räcker det inte i längden med 200 kr om året i sänkt skatt.

Herr talman! Tre partier har ännu en gång kunnat enas om en bra budget. Den är inte perfekt. Att erkänna det är att våga lyssna på andra och sedan kunna göra bättre. Den förmågan är grundvalen för det demokratiska samtalet. Att erkänna det är inte att säga att andra kan bättre. Men vi ska lyssna.

Det rödgröna samarbetet är inte utan problem. Men vi har klarat det trots en strid om EMU. Det visar att vi förmår klara även hårda påfrestningar. Nu har folket sagt sitt och vi ska gemensamt förvalta det uppdrag väljarna gav oss i valet och folkomröstningens entydiga besked. Sverige har klarat en internationell svacka bättre än omgivningen. Vi ska nu gå vidare i samverkan med andra länder och med fortsatta satsningar på en uthållig tillväxt bygga ett land i arbete och välfärd för alla.
(Applåder)

Anf. 6 LENA EK (c):

Herr talman, ärade ledamöter, ärade åhörare! Alla är förlorare i höstens budget – så löd ledarrubriken i en av våra kända kvällstidningar när resultatet av budgetsamarbetet hade blivit känt. Jag kan inte göra annat än hålla med.

Var finns visionerna? Var finns lösningarna, de konkreta tillväxtförslagen? Vi har ett samhälle där jämställdheten är väldigt dålig. Det finns en bilaga som går igenom detta. Där finns inga konkreta förslag. Basnäringarna har svårt att klara sig därför att de inte får likvärdiga konkurrensvillkor. Människor känner sig otrygga, övergivna och maktlösa i det samhällssystem vi har byggt.

Göran Persson har i dagarna bjudit in sina borgerliga kolleger till överläggningar om tillväxten. Äntligen förefaller den borgerliga diskussionen om tillväxtpolitik ha vunnit gehör. Men det krävs en del eftertanke.

I budgetpropositionen finns en uppsjö av förslag i både stort och smått. Resultatet är en politik helt utan färdriktning. Om Göran Perssons tvärpolitiska tillväxtsamarbete ska kunna bli verklighet måste regeringens förhållningssätt till samarbetspartiernas politik klargöras betydligt. Vi i Centerpartiet har aldrig tvivlat på Göran Perssons förmåga att utfärda löften. Det är hans vilja att genomföra dem som vi tvivlar på.

Herr talman! Centerpartiet har i flera år hävdat att det finns regionala och sociala klyftor i Sverige som inte behöver finnas och som inte är bra för människors livskvalitet och landets ekonomiska tillväxt. De här klyftorna har inte uppstått av en slump. De har uppstått med socialdemokratisk politik under lång tid. Då kan lösningen omöjligt vara mer av samma socialdemokratiska politik.

I stället måste en ny svensk ekonomisk politik utvecklas, med stabila statsfinanser som utgångspunkt och en utgångspunkt där människor ges möjlighet att delta och ges självbestämmande över sin egen vardag.

Därför måste tillväxten stå i centrum för den ekonomiska politiken. Det måste ta sig konkreta uttryck så att entreprenörskap uppmuntras och små företag får goda möjligheter att överleva och utvecklas.

Därför ska arbetslinjen gälla. Människors ansvar för sig själva och för att bidra till den gemensamma välfärden uppmuntras genom åtgärder

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

som gör det möjligt att snabbt återgå till arbete vid sjukdom eller arbetslöshet. Därför föreslår vi ett rehabiliteringspaket och en reformering av arbetsmarknadspolitiken.

Därför är skattesänkningar viktiga för att öka människors självbestämmande. Men de måste riktas mot dem som behöver det bäst, inte mot dem som ropar högst. Centerpartiets skatteförslag innebär att vanliga löntagare får 600–800 kr mer i fickan varje månad.

Därför behövs, slutligen, fortsatta reformer för den offentliga sektorn så att människor får möjlighet att ta ansvar för sin vardag genom valfrihet och delaktighet i utformningen av omsorgen. Ett starkt egenansvar och möjlighet att växa som människa görs möjligt genom starkt lokalt självstyre.

Herr talman! Svagheten i statens finanser är fortfarande påfallande. Regeringen redovisar en budgeteringsmarginal på 200 miljoner kronor för 2004. ESV varnar för att utgiftstaket kan komma att överskridas med 8 miljarder. Det faktiska minussaldot i statsbudgeten fortsätter att växa. I takt med att statsskulden växer så ökar också utgifterna för statsskuld räntorna, och sysselsättningsmålet nås inte.

Vi har alltså en problembild.

Under hela valrörelsen i juli, augusti och halva september försäkrade både statsministern och finansministern att problembilden medförde att överskottsmålet måste höjas till 2,5 %. Uppenbarligen var det en retorik avsedd att avdramatisera riskerna med euron, för i budgeten lyser höjda överskottsmål med sin tydliga frånvaro.

Oavsett hur mycket kritik man riktar mot finansministern måste man ändå beundra kreativiteten på departementet. När pengarna inte räcker hittar man alltid en lösning för att slippa ta onödig hänsyn till de så kallade hämmande budgetreglerna.

Därför finns nu en annan konstruktion. Utgiftstaken för 2005 och 2006 bygger numera på vad som kallas potentiell BNP, alltså inte på de varor och tjänster som produceras och genererar skatt, utan på vad som skulle kunna produceras. Finansministern vill använda ”mögliga pengar” för faktiska utgifter, inte faktiska pengar för faktiska utgifter.

Vi hörde alldeles nyss Vänsterpartiets Lars Bäckström tala om att höja utgiftstaken för att trygga reformutrymmet – alltså fullständigt fel utgångspunkt. Att handla på kredit i förhoppning om framtida Trissvinster har tvingat ganska många till skuldsanering, med bistert resultat för både familjer och företag. Så är denna budget uppbyggd.

Varken Sverige eller något annat land kommer att avancera i tillväxt och välbästand genom att arbeta mindre. Det är vi väl alla överens om. Sverige skulle vinna mycket på en mer tillåtande attityd till hur och hur mycket människor vill arbeta. Det är krångligt att starta företag på deltid, det är krångligt att arbeta efter 65 års ålder, det är svårt för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden, för att inte tala om hur situationen är för asylsökande och människor som nyss fått uppehållstillstånd.

Vi måste också ha en helt annan inställning till företag och företagande. Här finns mycket kvar att göra. Fortfarande har vi till exempel kvar tredje veckans arbetsgivarinträde. Lars Bäckström sade i budgetdebatten att detta inte är någon bra reform, Bosse Ringholm sade att detta inte är någon bra reform, Miljöpartiets företrädare sade att detta inte är någon bra reform. Ändå lade man i slutet av våren fram förslaget, och

ändå lägger man nu fram ett förslag där den tredje veckan finns kvar, trots att det slår hårt mot mindre företag och mot svaga grupper på arbetsmarknaden.

Den regel som skulle hjälpa de små företagen har vi fortfarande inte sett innehållet i. Och i stället för att uppmuntra företagande finns fortfarande diskriminering av småföretagare kvar i socialförsäkringssystemet, till exempel i föräldraförsäkringen. I stället för att rensa bort regler och minska bördan av byråkrati skapar man en tredje grupp. Och vad ska den syssla med? Jo, den ska mäta bördan av de byråkratiska reglerna i stället för att komma till skott och göra någonting åt dem. Det är förslag som verkligen måste glädja företagarnas organisationer!

I regeringsförklaringen lovade statsministern att "skatten sänks för småföretagare med sammanlagt en miljard kronor genom lättnader i 3:12-reglerna". När vi i dag läser budgetförslaget och studerar det noga ser vi på s. 105 i finansplanen att dessa skattesänkningar begränsar sig till 90 miljoner för år 2006 och att miljarden var en beräkning på sikt. Förklaringen är att "eftersom huvuddelen av effekten uppkommer först då företagen avyttras blir dock budgeteffekten de närmaste åren betydligt mindre". Också det är ett skämt som säkert gläder företagarnas organisationer. En miljard blir 90 miljoner.

Visst är det bra om landets småföretagare får lägre skatt när de avyttrar sina företag, men vore det inte en poäng att se till att det blev lättare att starta och driva företag?

Herr talman! Västra Götaland har som region lyckats lyfta sin ekonomiska tillväxt rejält. När Västsvenska Handelskammaren redovisar vad som behövs för att denna positiva utveckling ska fortsätta nämner de främst två saker: utbildning och kommunikationer. Men regeringens utbildningspolitik ger inte det som behövs. Låt mig ge några exempel.

Kvaliteten i förskolan har kritiserats hårt, och det finns ett löfte om 6 000 nya förskollärare. Det löftet ser vi ingenting av i det här materialet.

I grundskolan och gymnasiet råder lärarbrist. Enligt Skolverket behöver 16 500 lärare examineras per år fram till 2010. I höst har det funnits plats för 10 000 på lärarhögskolorna, vilket till och med är 4 % färre än förra året.

När det gäller arbetsmarknadsutbildning är förmodligen individuellt kompetenssparande lösningen, vilket de fackliga organisationerna är tydliga med att från alla håll påpeka. Vi tycker också att det är ett mycket bra förslag. Här visar regeringen handlingskraft på sitt vanliga sätt. På räntefritt konto på Riksgälden finns 4,8 miljarder som taxerats ut från företagen, och nästa år kommer ytterligare drygt 1,1 miljarder. Något regeringsförslag om hur de ska användas har vi emellertid ännu inte sett röken av.

Det andra viktiga området som Västsvenska Handelskammaren pekar på gäller kommunikationerna. Björn Rosengrens infrastrukturproposition innehöll ju många löften. Varje gång regeringen diskuterar kommunikationer minskar dock anslagen snabbare än sändningstiden för en TV-såpa med dåliga tittarsiffror. I detta budgetförslag handlar det om en miljard. Så fungerar regeringens tillväxtpolitik. Det finns anledning att fundera över Göran Perssons löften.

Herr talman! Sveriges internationella utbyte och samverkan måste stärkas. Centerpartiet bejakar det europeiska samarbetet. EU behövs för

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

att utveckla samarbetet mellan de europeiska staterna, stimulera de europeiska ekonomierna och öka välfärden och stabiliteten i Europa. Det är viktigt att EU arbetar med frågor som inte går att lösa på någon annan nivå. Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, miljöpolitik, rättsliga frågor och den inre marknaden är områden som bör finnas på en gemensam europeisk agenda.

Men, herr talman, makten måste byggas underifrån. Lokala, kommunala och regionala beslut bör fattas så nära som möjligt dem som berörs. Vi har i dag ett samhälle där underifrånperspektivet saknas och där den enskildes intressen domineras av statens. Kommuner, medborgare och företag känner inte att de kan delta och ge det bästa de har, utan har i stället känslan av att de är brickor i ett spel, brickor som flyttas fram och tillbaka för att få statskassan att gå ihop. Det ger inget engagemang och inget deltagande, och det ger heller inte ett bättre samhälle.

Jag vill också nämna de höga sjuktalen, eftersom de utgör en stor del av utgiftssidan, är en tragedi för många människor och ett bekymmer för många företag. Det är också bekymmersamt att antalet långtidssjukskrivna ökar, och därmed fortsätter även kostnaden för ohälsan att öka. Problemet är ju inte att det saknas idéer för att lösa detta. Finansiell samordning som är reell och inte bara en fingertutt, för att citera en gammal sketch, snabbare rehabiliteringsgarantier, rehabiliteringslots, nationell vårdgaranti och samordnad arbetslivsförsäkring är några av de många förslag som lagts fram bland annat av oss i Centerpartiet.

I den åtgärdslista som nu finns i budgetförslaget känner vi sedan tidigare igen det allra mesta. Regeringen konstaterar dock – helt riktigt – att det behövs ytterligare åtgärder. Bland annat ska ”arbetsgivarnas ekonomiska drivkrafter att minska ohälsan förstärkas”. Nu har vi en situation där regeringspartiet och de två samarbetspartierna åter lagt fram det förslag som de lade fram i våras och som ingen tyckte om då, nämligen förslaget om tredje sjuklöneveckan. Därför undrar jag: Vad står skrivningen om ökade ekonomiska drivkrafter för arbetsgivarna för? Blir det en fjärde vecka, eller vad är det fråga om för utgifter eller åtgärder som regeringen syftar på? Jag kräver ett tydligt besked på den punkten från Bosse Ringholm här i dag.

Herr talman! Budskapet i årets budgetproposition spretar. Det talas också om vikten av en ekonomisk kompass för att nå framgång i sitt politiska verk. Här verkar Bosse Ringholm ha förlorat sin, eller så är det inverkan av en nord- och en sydpol i samarbetet som gör att man inte får någon riktlinje i bland annat sin tillväxtpolitik.

Budgetsamarbetet är drabbat av för många ömsesidiga eftergifter. Resultatet blir ett mischmasch av reformer där inga ordentliga lösningar finns och där ingen tydlig linje finns. Det är ett steg framåt och två steg bakåt. Ingen är vinnare, och alla är därmed förlorare.

Om två veckor lägger Centerpartiet fram ett förslag präglad av självbestämmande, tillväxt och företagande. Det är ett förslag till en anorlunda ekonomisk politik.

(Applåder)

Anf. 7 YVONNE RUWAIDA (mp):

Herr talman, och alla som lyssnar på denna budgetdebatt! Min stämning är inte på topp utifrån det som har hänt på senare tid, men jag ser att

debatten pågår precis som vanligt. Vi har nu samma typ av debatt som vi alltid brukar ha. Det tycker jag är beklagligt. Man kan diskutera sakfrågor utan att skämta för mycket eller driva för mycket med folk.

Lena Ek säger här att det som finns i budgeten är ett mischmasch av kompromisser. Självklart är det så. Så är det även när borgarna förhandlar. Ni är fyra olika partier på den borgerliga sidan. När ni förhandlar tycker ni olika. Det vet jag, för jag har förhandlat med er.

Precis så är det när vi, Socialdemokraterna och Vänstern förhandlar. Vi tycker olika på en del områden. Därför blir det kompromisser, och ibland spretar det lite åt olika håll. Men så är det i politiken. Det är därför vi har olika partier som människor röstar på. Det är en del av demokratin. Man behöver inte ironisera alltför mycket över det.

Vi tycker olika i en del frågor. Jag vill ta upp några av de saker som har nämnts här. Mats Odell tog upp att han själv ser en stor motsättning i regeringsförklaringen och finansplanen. Det gör inte jag. Jag ser ingen större motsättning. Det är en sak som finns med i regeringsförklaringen där jag inte håller med statsminister Göran Persson. Det gäller konsekvenserna av folkets nej till EMU.

Jag anser inte att det får de negativa konsekvenser som samtliga partier på ja-sidan anser. Där tycker vi olika. Jag anser även att efterdebatten efter folkomröstningen har varit på en nivå som delvis har varit sorglig från vissa, men inte alla, i minoriteten.

Det är inte så att människor har röstat nej av dumhet. Människor har inte heller röstat ja av dumhet. Man tycker olika, har olika värderingar och har kommit fram till olika slutsatser. Jag respekterar dem som har röstat ja till EMU precis som jag respekterar dem som har röstat nej.

Nu har vi ett nej till EMU och ska leva med det. Där har socialdemokraterna tagit upp hur viktigt det är med sammanhållning. Sammanhållning och samarbete är alltid viktigt i ett samhälle. Det är en bra grund för en bättre tillväxt och en bra välfärd. Ju mer vi samarbetar med varandra och ju mer vi resonerar, desto bättre är det för samhället och desto färre konflikter har vi.

Sedan tycker vi olika om olika saker. Låt oss diskutera det. Jag vet att Moderaternas Fredrik Reinfeldt anser att han vill skapa frihet till människor och att ur denna frihet skapas tillväxt och välfärd. Då talar Fredrik Reinfeldt om skattesänkningar. Själv tror inte jag att skattesänkningar som gör att de som är välbeställda kan ha en barnflicka och en städhjälp subventionerad är något som skapar välfärd och tillväxt.

Den svenska välfärden är rätt så god. Den har sina brister. En brist är hur vi behandlar asylsökande. Vi har brister i form av en hög sjukskrivning, vi har brister i form av en hög arbetslöshet och vi har brister därför att vi har en diskriminering. Vi har fortfarande inte lika lön för lika arbete, men det går åt rätt håll. Vi har fortfarande diskriminering av människor som har en annan etnisk bakgrund, men det har förbättrats lite grann. Till exempel har andelen socialbidragstagare minskat just bland dem som har invandrarbakgrund. Det går åt rätt håll. Man kan säga att Sverige spottar upp sig.

Det är ungefär vad Handelsbankens ekonomer säger i en rapport där de har tittat på hur Sveriges ekonomi har sett ut de senaste 20 åren. Där säger man att under 1980-talet och 1990-talet tappade Sverige mark både i tillväxt- och i välståndsligan men att Sverige sedan drygt tio år tillbaka

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

har slutat att tappa mark i tillväxtligan. Man säger helt enkelt att svensk ekonomi ser ljus ut de närmaste åren. Låt oss göra det bästa av detta. Låt oss se till att vi minskar inkomstsklyftorna och skapar trygghet till människor.

Vi i Miljöpartiet är beredda att diskutera hur vi ska förändra företagens villkor för att främja svensk konkurrenskraft. Bland annat därför har vi drivit många frågor, till exempel att sänka skatten för småföretagare med 1 miljard. Det är 1 miljard, Lena Ek, och inte 90 miljoner. Däremot tar det tid innan förändringarna av 3:12-reglerna får effekt.

Vi vill också ha regelförenklingar för småföretag och en hel del andra förslag som Bosse Ringholm berättade om tidigare som finns med i dagens DN-artikel och som finns med i budgeten. Vi vill gärna titta på fler förslag. Vi vill gärna titta på den svenska konkurrenskraften i ett globalt perspektiv och inte bara stirra oss blinda på eurozonen.

Några av de reformer som vi tror är viktiga som bidrar till en hållbar tillväxt och även välfärd är de gemensamma löften som vi i s, v och mp har gett. Några av de viktigaste för att bidra till tillväxt och välfärd är investeringarna i infrastruktur, och då speciellt de stora investeringarna i järnvägen. Vi ska anslå medel till forskning och utveckling.

Vi förlänger föräldraförsäkringen med två månader och höjer ersättningsnivån för garantidagarna från 60 kronor till 180 kronor. Trygga familjer och trygga barn skapar välbefinnande och tillväxt i framtiden. Vi ska införa barn tillägg i studiemedelssystemet. Vi ska förstärka barn- och ungdomspsykiatrin. Vi ska se till att ge kommunerna ökade resurser så att de har tillräckligt med resurser till skola, vård och omsorg.

Där kan jag också säga till Lars Bäckström att även vi vill ha ytterligare förstärkningar till kommun- och landstingssektorn i framtiden.

När det gäller ohälsan har vi mycket att göra. Förutom det arbetet som är gjort de senaste åren för att vända de negativa ohälsotalen har vi kommit överens om att införa ett system som är baserat på ekonomiska drivkrafter senast under 2004. När ett sådant system och andra åtgärder har införts kan kostnaderna för hälsan reduceras. Förutsättningarna förbättras då för att slopa den tredje sjuklöneveckan, vilket också är någonting som företagen efterfrågar, och vi kan också få en återgång till ersättningsnivåerna i sjukförsäkringen.

Ytterligare viktiga steg framåt i det så kallade ohälsarbetet är att möjligheten till friår införs i hela landet i januari samt att ytterligare försök med arbetstidsförkortning ska genomföras. Vi vill att satsningen på arbetsmiljöarbete och regionala skyddsombud fortsätter och förstärks. Hittills har arbetet med ohälsa fokuserats på hälsa i arbetslivet. Vi tycker att det är viktigt att också titta på det förebyggande arbetet, bland annat på barns och ungdomars arbetsmiljö i skolan, samt att skaffa oss kunskap och information om vad som händer på fritiden och hur den påverkar hälsan. Fritiden kan både förebygga stress och i viss mån vara stresskapande. Vi tycker att man ska spinna vidare på åtgärder i den sektorn, för vi måste se hela människans situation: arbete, hem, familj, fritid och sociala relationer.

Jag vill ta upp friåret, som har blivit så omdiskuterat och också populärt. Ute bland folk är friåret populärt, både bland arbetstagare och arbetsgivare och på arbetsförmedlingen. Det gäller både dem som tar ut friåret och dem som får hoppa in som vikarie. De grupper som tar ut

friåret är samma grupper som är mest långtidssjukskrivna. Genom friåret har många fått en möjlighet att under en längre tid hämta nya krafter och hitta en balans i sitt liv för att kunna fortsätta jobba. I dag tycker en tredjedel av dem som har gått i pension i efterhand att de gick i pension för tidigt. Tänk om de hade haft möjlighet till friår! Då hade de förmodligen orkat jobba under en längre tid. Friår innebär ingen minskad sysselsättning och ingen minskad tillväxt, utan man byter tillfälligt ut folk – de som behöver en paus mot dem som är arbetslösa. De som är arbetslösa får ett starkare fäste på arbetsmarknaden.

Låt mig gå över till en annan oerhört viktig framtidsfråga, nämligen växthuseffekten. Denna sommar har tyvärr gett en försmak av den globala uppvärmningen. I Europa uppskattas antalet dödsoffer på grund av den globala uppvärmningen till 10 000 – 10 000 människor! Många är gamla och sjuka, men det är människor som hade levat längre om vi inte hade haft växthuseffekten. En ökande frekvens av torka, översvämningar, orkaner och tornador skördar även unga offer, framför allt i de fattiga länderna. Och nu pratar jag bara om kostnaden i människoliv. Dessutom kostar detta samhället oerhört mycket pengar. De klimatförändringar som vi nu ser är bara resultatet av ungefär 0,6 graders uppmätt höjning av medeltemperaturen sedan år 1900.

Samtidigt som vi ser effekterna av växthusgaserna har till exempel Volkswagen byggt en bil som drar 0,1 liter per mil. Men den produceras inte, för det finns ingen marknad för denna miljöbra bil! Samtidigt som vi ser verkningarna av växthuseffekten gör vi i Sverige av med 2,6 gånger mer el per capita än resten av EU. Och därmed inte sagt att andra européer använder el särskilt effektivt.

Det finns bra, fungerande och billig teknik för effektiv elanvändning inom områden som kyla, ventilation, motordrift och belysning. Mest går det ut på att styra så att till exempel lampor inte lyser när ingen ser ljuset och att ventilationen inte går för fullt när ingen kan andas luften. Det är smarta lösningar! Därmed kan elanvändningen kraftigt minskas inom ramen för fortsatt standardhöjning. Det bästa modernaste kylskåpet drar en tiondel så mycket el som ett gammalt. Mängder av apparater drar mest el när de inte används – däribland merparten av all belysning och ventilation och mycket annat från telefonsvarare till datorer, syntar, kontorsmaskiner och svarvar. Allt detta går att påverka om vi vill. Som individer kan vi påverka, men det mesta är en fråga om politiska beslut. De politiker som har störst ansvar är vi i de rikaste länderna. Det är snarare i länder som Sverige än i länder som Moçambique som det finns tekniska, ekonomiska, vetenskapliga och administrativa resurser för att driva fram en förändring. Det är här vi kan utveckla effektiva kylskåp, ventilations-system, tillverkningsprocesser, fordon etcetera.

Det har också gjorts en del bra saker i Sverige, men det är mycket ojämnt. Saab- och Volvobilar drar till exempel lika mycket bensin i dag som den gamla T-Forden. Electrolux i Sverige tillverkar visserligen världens antagligen effektivaste kylskåp, men det säljs inte här.

Låt mig också tala om industrin. Industrin betalar bara en fjärdedel så mycket koldioxidskatt som en villaägare. Det har lett till stort slöseri med all slags energi i industrier som Volvo. Undersökningar har visat att det finns enorma effektiviseringspotentialer. Professor Björn Karlsson i Linköping visade för några år sedan att fabriker i Sverige gör av med

dubbelt så mycket el som liknande fabriker på kontinenten. Svenska reningsverk drar dubbelt så mycket el som de tyska. Det är både dålig samhällsekonomi och dålig miljöpolitik att acceptera detta slöseri. Miljöpartiet har kommit överens med s och v om att näringslivet i framtiden ska omfattas av den framtida gröna skatteväxlingen.

Sverige har en av Europas äldsta, tyngsta och törstigaste bilparker. Det är ingenting att vara stolt över. Nya svenska bilar släpper i genomsnitt ut 18 % mer koldioxid än EU-snittet. Nya bilar körs också mycket mer än gamla. Miljöpartiet har tillsammans med s och v inlett en politik för att främja ny teknik och nya bränslen för personbilar. Vi har sett till att koldioxid och neutrala bränslen skattebefrias. Vi har förlängt den sänkta skatten på miljöbra förmånsbilar. Staten kommer att börja upphandla bränslesnåla bilar och miljöbilar i framtiden.

Priserna på energiprodukter har en avgörande roll för att främja en fortsatt omställning. För detta är en fortsatt grön skatteväxling ett både nödvändigt och kostnadseffektivt instrument.

I överenskommelsen mellan s, v och Miljöpartiet i det som kallas 121-punktsprogrammet ska totalt 9 miljarder kronor växlas mellan 2004 och 2006. Som jämförelse vill jag nämna att företagen i dag betalar i storleksordningen 300 miljarder kronor i skatt på arbete och mindre än 10 miljarder i energi- och miljöskatter. Vi i Miljöpartiet är nöjda med ramarna för den överenskommelse som har gjorts om skatteväxlingen 2004–2005. Däremot hade vi gärna sett en något annorlunda fördelning 2004 med mindre skattehöjningar på eldningsolja och el och större på bensin och diesel.

Vad betyder då skatteväxlingen? Den innebär ingen höjning av det totala skattetrycket. Totalt sett går skatteväxlingen jämnt ut för samtliga skattebetalare – inte per individ, men totalt sett. Följande skatter sänks i skatteväxlingen nästa år: Dels får alla skattebetalare en sänkt inkomstskatt med 200 kr, dels får arbetsgivare sänkta arbetsgivaravgifter med 0,12 procentenheter.

Låt mig också nämna några politiska insatser som vi tycker är viktiga i denna budget. Vi kommer att ge mer resurser till det lokala antidiskrimineringsarbetet och mer resurser till antirasistiskt arbete samt till kvinno- och mansjourer. Vi kommer att göra en satsning på rättvisemärkning och införa ett register för komplementär medicin.

Den nybildade djurskyddsmyndigheten får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att minska djurförsöken.

Antidiskrimineringsklausuler ska införas vid offentliga upphandlingar från den 1 januari 2005. Detta är viktiga insatser för att bland annat minska diskrimineringen och hjälpa utsatta i samhället.

Anf. 8 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Mot bakgrund av det som har hänt de senaste dagarna håller jag med Fredrik Reinfeldt om att det är viktigt att vi kan föra en diskussion i sak och inte ägna oss åt det som har blivit den mer traditionella politiska debatten. Jag uppskattar att Fredrik Reinfeldt gjorde ett försök att föra en saklig diskussion i första hand. Men ju mer jag sedan lyssnade på de efterkommande talarna, desto mer osäker blev jag på om Fredrik Reinfeldts budskap verkligen hade nått fram bland de närmaste.

Fredrik Reinfeldt påminde om att vi nu har en ordentlig tillväxtdiskussion. Det är inte någonting som vi har bara nu, även om den är oerhört viktig nu. Vi har fört en tillväxtdiskussion under många år, inte minst under 90-talet, eftersom det var en del av möjligheterna att över huvud taget få ordning på svensk ekonomi. Jag har ofta påmint om här i kammaren att om man jämför perioden från 1994, när vi fick en socialdemokratisk regering efter regeringen Carl Bildt, med tiden fram till i dag så har Sveriges tillväxt under de här åren varit 3,1 %, att jämföra med EU-länderna som har haft en tillväxt på 2,4 %. Vi har varit något bättre och något duktigare på tillväxt i Sverige än i omvärlden under de senaste åren. Men det finns ingenting som säger att det automatiskt kommer att vara så under åren framöver, utan vi måste naturligtvis anstränga oss för att också hålla en hög tillväxttakt i fortsättningen. Jag tycker att det är viktigt att också diskutera vad vi gör för att kunna påverka förutsättningar för en god tillväxt.

Vad är då tillväxt över huvud taget? Det är ingenting annat än att vi skapar fler företag och fler jobb så att fler människor kan arbeta och vi får fler arbetade timmar. Då kan vi sälja fler varor och tjänster, få in mer pengar till hela folkhushållet och kunna använda de pengarna för olika typer av reformer.

Där kan Fredrik Reinfeldt och jag skilja oss åt. Han kanske i första hand vill använda de nya pengarna för att sänka skatten för vissa grupper. Jag vill i första hand använda pengarna för att anställa fler lärare och fler personer i sjukvården, för att satsa mer på barnomsorg, barnbidrag, pensionärer och annat. Vi kan ha en diskussion om hur vi vill använda pengarna, men nu ska vi kanske koncentrera oss på att diskutera hur vi skapar nya resurser och hur vi skapar den här tillväxten.

Jag har en fråga till Fredrik Reinfeldt som jag tycker är intressant med tanke på att hans parti i den förra valrörelsen drev en politik som man inte fick stöd för här i Sverige men som hans partivänner fick stöd för i Frankrike. Den har nu praktiserats i Frankrike under ett års tid. Fredrik Reinfeldt och hans parti, liksom hans partivänner i Frankrike, tyckte att en väldigt viktig väg för att nå en bättre tillväxt var att kraftigt sänka skatterna i samhället. Därmed skulle man automatiskt få en ökad tillväxt. Vi socialdemokrater tror inte att det är den bästa vägen för att nå tillväxt. Vi tror inte att det är den rimliga vägen för att nå tillväxt. Vi avvisade det i den förra valrörelsen och fick också ett stöd från väljarmajoriteten för en sådan politik.

Men i Frankrike har Fredrik Reinfeldts partivänner tillämpat principen att sänka skatterna kraftigt. Det har lett till att Frankrike i dag har en av de lägsta tillväxttakterna i Europa, och det har lett till att Frankrike har ett av de största offentliga underskotten. Min fråga till Fredrik Reinfeldt är: Är det något speciellt med den franska skattepolitiken, som den har bedrivits, i förhållande till den skattepolitik som Moderata samlingspartiet vill driva här hemma? Eller har Fredrik Reinfeldt några andra förklaringar eller motiveringar till att den här skattepolitiken inte har lett till den kraftigt ökade tillväxt som Fredrik Reinfeldts parti ofta säger man skulle kunna få genom skattesänkningar?

Jag kan hålla med Fredrik Reinfeldt om att det som finns i regeringsförklaringen naturligtvis är en fortsättning på budgetpropositionen. I budgetpropositionen finns skarpa förslag för 2004. Det finns intentioner

för framtiden. I regeringsförklaringen har vi, efter EMU-omröstningen, också ytterligare velat markera de här tillväxtinslagen. Vi kommer naturligtvis att diskutera med våra samarbetspartier Vänsterpartiet och Miljöpartiet hur de ska utformas framöver. Men vi är också, som statsministern har framfört, intresserade av en öppen debatt med alla andra partier. Vi vill gärna lyssna på de förslag som finns från Moderata samlingspartiet och andra för att i sak värdera de olika förslagen. Jag tycker att det är viktigt att vi lyssnar till varandras förslag. I den mån det finns skillnader mellan oss som partier är det rimligt i en demokrati att de skillnaderna också redovisas. Jag vet att det finns en viss skillnad mellan Fredrik Reinfeldts Moderata samlingspartiet och oss socialdemokrater när det gäller exempelvis sättet att se på strukturförändringar. Det är lätt att vi talar om behovet av strukturförändring i vårt samhälle och i vårt näringsliv.

När jag talar om strukturförändringar menar jag framför allt möjligheter för unga människor att få en bra utbildning, att satsa på forskning, att stärka de incitament i vårt samhälle som gör att vi skapar ett grönare folkhem och en miljödriven exportverksamhet där vi tar till vara de kompetensfördelar vi har på miljöområdet. Det är en del av den socialdemokratiska synen på hur vi kan utnyttja olika tillväxtfaktorer för att få ett bättre samhälle.

Jag vet omvänt att när Moderata samlingspartiet, och kanske fler av de borgerliga partierna, talar om strukturreformer handlar det mer om skattesänkningar av det slag jag nämnde, oftast för dem som har mest pengar och störst inkomster. Det handlar till exempel om att man vill sänka ersättningen. Som Fredrik Reinfeldt sade, vill man inte ha lika stora ersättningar i exempelvis a-kassan om man blir arbetslös eller vid sjukdom och annat.

Där finns olika synsätt mellan våra partier, men låt oss fortsätta att diskutera det och andra förslag som kan finnas för att stärka tillväxten.

Min huvudfråga, som jag gärna skulle vilja höra Fredrik Reinfeldt utveckla, handlar om den modell som moderaterna har tillämpat i Frankrike under ett års tid, nämligen att försöka sänka skatterna kraftigt och därmed få till stånd en tillväxt. Om det inte har fungerat i Frankrike, vad är då förklaringen till att det har misslyckats där?

Karin Pilsäter försökte ta upp en diskussion om förklaringar till varför det gick som det gick i folkomröstningen om EMU. Jag kanske inte ska utveckla det så mycket just nu. Den diskussionen kan väl föras vid andra tillfällen. Men jag vill påminna Karin Pilsäter om att det är viktigt att respektera det valutslag som vi har fått. Jag gillar inte valutslaget, och det gör inte Karin Pilsäter heller. Vi hade hellre sett ett annat valutslag, men vi ska naturligtvis känna stor respekt för valutslaget och tolka det så att många människor känner osäkerhet, inte minst inför det som händer i Europa där många länder har stora ekonomiska svårigheter. Därför känns det inte tryggt att byta penningssystem i ett sådant läge. En sådan reaktion från majoriteten av svenska folket ska man naturligtvis ta till sig.

Jag känner själv att vi bland de socialdemokratiska väljarna har haft ungefär samma situation som vi hade i folkomröstningen om EU 1994, nämligen att lika många socialdemokrater är för som emot. Men jag ser också att bland Folkpartiets väljare är det betydligt fler som har röstat nej till EMU den här gången än som röstade nej till EU 1994. Jag antar att

Karin Pilsäter också har funderat över vad det kan bero på att Folkpartiets väljare har blivit mer negativa över tiden och vad som kan ha påverkat deras ställningstagande.

Jag skulle vilja ta upp en sak som jag tycker är en viktig tillväxtfråga. Den har Karin Pilsäter och jag diskuterat tidigare också. Det gäller jämställdhetsaspekten på tillväxten. Sverige är ju ett av de länder i Europa som har allra högst sysselsättningsgrad för kvinnor. Vi är dessutom i den unika situationen att vi har en lägre arbetslöshet bland kvinnor än bland män i Sverige sedan många år tillbaka. Det hänger naturligtvis ihop med att vi i Sverige konsekvent har satsat på att bygga ut den offentliga sektorn där väldigt många kvinnor har fått jobb i äldreomsorg, barnomsorg och skola.

Men vi har också via olika familjepolitiska reformer, maxtaxa och mycket annat, bidragit till jämställdheten. Socialdemokratin och Folkpartiet har ibland haft olika uppfattningar om exempelvis maxtaxan, men det är ändå en realitet att den har bidragit till ökad jämställdhet.

I en särskild bilaga i årets budgetproposition har vi försökt att peka på jämställdhetsutvecklingen och vad som behöver göras i fortsättningen för att minska skillnaderna mellan mäns och kvinnors deltagande i samhällsliv och arbetsliv, när det gäller inkomster, löner och mycket annat. Det finns skäl att fortsätta den diskussionen.

Ett av de inslag som jag upplever som en skillnad mellan oss socialdemokrater och Folkpartiet är att vi har sett just arbetsmarknadspolitiken som en bro och brygga för många kvinnor att komma ut i arbetslivet och få jobb. De har kunnat få stöd från den offentliga arbetsförmedlingen. Oavsett om man bor i den lilla orten eller i den stora staden får man ett stöd från den offentliga arbetsförmedlingen för att få ett jobb, en utbildning eller en praktik.

Jag har sett att Folkpartiet länge har velat minska resurserna till arbetsmarknadspolitiken. Därför är jag intresserad av att höra hur Karin Pilsäter ser på det från jämställdhetssynpunkt. Jag vet att ett av svaren kan vara att privata arbetsförmedlingar kan göra detta i stället. Men all erfarenhet visar ju att privata arbetsförmedlingar inte är så intresserade av kvinnor i glesbygd eller på mindre orter. Det är kanske mer en storstadsföreteelse. Det tycker jag också är en viktig jämställdhetsaspekt. Vi borde diskutera hur vi tar upp jämställdheten i förhållande till tillväxten.

Mats Odell ser inte att finns något samband mellan budgetpropositionen och regeringsförklaringen. Jag tror att han antingen har läst väldigt illa eller inte alls och inte vill se sambandet. I budgetpropositionen har vi sida upp och sida ned presenterat rader av förslag som ska stärka svensk ekonomi och svensk tillväxt. Det har sedan vidareutvecklats i regeringsförklaringen. Mats Odell säger att budgetpropositionen skulle vara tillväxtfientlig. Det är inte särskilt tillväxtfientligt, Mats Odell, att ge kommuner och landsting 400 miljoner kronor mer än de hittills har fått för att de i sin tur ska kunna anställa fler skolsköterskor, lärare, barnomsorgspersonal eller hemtjänstpersonal. Sådana förslag är väl i allra högsta grad tillväxtvänliga. Jag tror att Mats Odell och jag är överens om att vi borde kunna förstärka kommuners och landstings möjligheter att anställa till exempel vårdpersonal i framtiden. Jag tycker att det är en fel att beskriva budgetpropositionen som tillväxtfientlig i det avseendet.

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Jag tar gärna upp bolagsskatten, som Mats Odell diskuterade. I rege-
ringsdeklarationen har vi konstaterat att i vår närmaste omvärld, i Fin-
land, Tyskland och de baltiska staterna, finns det i dag planer på att sänka
bolagsskatten. Sverige har en låg bolagsskatt. Det har flera påmint om i
debatten. Men om Sverige, relativt de här länderna, skulle få en försäm-
rad konkurrenssituation, finns det skäl att vi ser över vår situation också.

Jag har lite svårt att förstå varför någon skulle ha invändningar mot
att vi bibehåller den konkurrenskraftssituation gentemot omvärlden som
vi har exempelvis när det gäller bolagsskatten. Man kan alltid diskutera
hur den ska utformas och så vidare. Vi har från Socialdemokraternas,
Vänsterpartiets och Miljöpartiets sida i år gjort den bedömningen att det
gäller att skapa ett utrymme för en av de saker som vi har i vårt 121-
punktsprogram, nämligen den så kallade 3:12-skatten, alltså skatten på
mindre företag. Vi minskar den skatten med ungefär en miljard kronor
året framöver för de mindre företagen. Vi tycker att det har varit en ange-
lägen reform för att stärka tillväxtkrafterna i de små företagen och ge
dem en chans att kunna utvecklas.

Jag har till sist en fråga till Mats Odell som handlar om grön skatte-
växling. Mats Odell var väldigt kritisk mot den gröna skatteväxlingen.
Grundidén med den gröna skatteväxlingen är att försöka minska vårt
olje- och elberoende, vårt beroende av sådana energiformer och sådan
miljöskadlig verksamhet som vi helst vill försöka begränsa. Jag vet inte
om Mats Odell har en annan uppfattning och inte tycker att vi ska ha
någon form av skatteväxling och inte genom ökade skatter på de här
områdena ska försöka minska vår påverkan på miljön.

Jag har ändå uppfattat att det i breda grupper finns ett intresse för den
gröna skatteväxlingen. Man kan alltid diskutera utformningen av den.
Det här är ett långsiktigt sätt att försöka värna vårt samhälle och vår
miljö. Det är när man talar om den ökade skattebelastningen lätt att
glömma bort att hushållen hela tiden får tillbaka pengarna fastän i annan
form. Som någon tidigare sade här sker det inte krona för krona för varje
hushåll utan man vill påverka hushållens beteendemönster. Man kan av
de fördelningspolitiska studier som görs se att det oftast är människor
som bor i lägenhet som tjänar på den gröna skatteväxlingen eftersom de
många gånger har väldigt miljövänliga uppvärmningsformer, som inte
ger samma slitage på vår miljö som andra uppvärmningsformer har.

Detta är inte ett sätt att straffa människor som är starkt beroende av
olja eller el utan det är ett försök att få människor att fundera på hur man
i större omfattning kan använda förnyelsebara energikällor för att på så
vis minska det slitage som vi har på vår natur och vår miljö i dagsläget.

Mats Odell sade också att han var spänd på att få höra diskussionen
om alternativa finansieringsformer. Det är en diskussion som vi har haft
under många år, och vi har alltid varit öppna för den i den mån det kan
visas att dessa finansieringsformer ger lägre kostnader för staten. När det
gäller att låna finns det inte någon som är bättre än staten på att skapa
goda villkor.

Vi har inte sett så många exempel på goda alternativa finansierings-
källor som har varit överlägsna staten, men det är klart att man ska vara
öppen för sådana här diskussioner, och, Mats Odell, ett exempel på en
alternativ finansieringskälla för utbyggnad av vår infrastruktur är miljö-
avgifter i Stockholms stad. Det är en utmärkt alternativ finansieringskälla

som både har bra miljöeffekter och är ett sätt att skapa en bättre infrastruktur. Det gäller bättre tunnelbana, bättre pendeltåg, bättre busstrafik och över huvud taget bättre kollektivtrafik i Stockholmsregionen.

Jag vet att det bland många av Mats Odells partivänner liksom även bland liberaler finns ett starkt stöd för detta. Dagens Nyheter är exempelvis en stor förespråkare för miljöavgifter i Stockholm. Också detta är en alternativ finansieringsform som det är intressant att utveckla i framtiden.

Jag har en fråga till Lena Ek som egentligen hänger ihop med den diskussion som vi har haft de senaste veckorna om EMU-omröstningen. Jag levde länge i den föreställningen att Centerpartiet och Lena Ek var för de överskottsmål som vi har haft sedan flera år tillbaka i riksdagen. Jag blev väldigt osäker när Centerpartiets partiledare gång på gång förtalade överskottsmålen och sade att de inte alls var nödvändiga för framtiden.

Jag hör nu att Lena Ek är på återgång till den gamla retoriken. Det vore intressant att få bekräftat om det är så att Centerpartiet tycker att det är viktigt att vi har offentliga överskottsmål och att de är en del av tryggheten inte bara för vår ekonomiska stabilitet utan, inte minst, i framtiden också för de äldre att vi har resurser så att vi kan stå emot den situation som vi kommer att befinna oss i under många årtionden framöver, där relationen mellan antalet ungdomar och antalet äldre förändras så att färre kommer ut på arbetsmarknaden och fler pensioneras. Höjda överskottsmål är i de sammanhangen naturligtvis en väldigt bra buffert.

Det vore alltså intressant om Lena Ek kunde bekräfta att det är Centerpartiets ursprungliga hållning till överskottsmålen som gäller i dessa sammanhang.

Låt mig till sist säga att jag uppskattar den andra diskussion om tillväxtfrågorna som Fredrik Reinfeldt inledde. Även om vi inte kan komma överens på alla punkter – vi har ibland i grunden olika uppfattningar om och skilda sätt att se på tillväxt – kan vi kanske ändå i några avseenden gemensamt flytta fram våra positioner.

För att definiera vad jag ser som den viktiga skillnaden från socialdemokratisk utgångspunkt i synen på tillväxt vill jag säga att vi ser tillväxten inte bara som ett värde i sig därför att den skapar större rikedom och större ekonomisk kapacitet i vårt samhälle. Vi tror också det är viktigt att tillväxten ska vara i harmoni med våra ekologiska villkor och med vår miljö.

Vi anser framför allt att tillväxten är en fråga om att skapa bättre villkor såväl för företag och entreprenörer som för de anställda. Vi menar att det handlar om både–och, inte bara om den ena av dessa två delar av vår arbetsmarknad. Om vi har den synen som en gemensam utgångspunkt tror jag att vi under åren framöver också borde kunna ha ett bra samtal om hur vi kan förbättra svensk tillväxt. Även om vi är medvetna om att vårt land hittills har haft en lite bättre tillväxt än omvärlden, vill vi gärna också bibehålla det försprånget för framtiden.

Anf. 9 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Debattordningen blev möjligen lite lustig eftersom finansministern när han en andra gång fick ordet mera ställde frågor till oppositionen. Det är kanske det omvända som borde gälla eftersom det är regeringens budget som vi ska diskutera.

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Jag ska dock gärna svara på frågan om Frankrike. Min syn på det borgerligt styrda Frankrike liksom min syn på det socialdemokratiskt styrda Tyskland är att de ska hedra de åtaganden som gäller i den tillväxt- och stabilitetspakt som de ingår i och därmed inte driva sina respektive ekonomier med stora underskott, oavsett vad skälet till dessa är.

Jag noterar det som också Bosse Ringholm återkom till, nämligen att många länder av olika kulör runt om i Europa, styrda av socialdemokratiska eller borgerliga regeringar, just nu ägnar sig åt att sänka skatter. Det anges också som ett skäl för att socialdemokratin nu själv skulle behöva fundera på det.

Låt mig sedan lite grann polemisera mot Bosse Ringholm när det gäller synen på tillväxt. Bosse Ringholm säger att man vill använda den till vissa saker, bland annat för att sänka skatt. Det är en alldeles för begränsad beskrivning enligt Moderaternas syn på nyttan av tillväxt. Fördelen med det växande ekonomiska utrymme som följer av tillväxt är att det bidrar till att skapa mer av resurser till både sjukvård och skola, och det behövs sannerligen.

Jag nämnde just att vi har stora och växande underskott i kommun- och landstingssektorn. Jag tycker att problemet är att det i Sverige alldeles för mycket har beskrivits som att det är av statsråd namngivna statsbidrag som är grund för välfärd i kommuner och landsting. Det handlar snarare om den egna skattekraftens förmåga att växa till, så att man därmed får råd med det som är viktigt för människor, nämligen att skolan är bra och att sjukvården fungerar. Tillväxtens viktigaste effekt är att den dels skapar utrymme för verksamheter som folk tycker är viktiga, dels samtidigt ger utrymme för lägre skatter. Det är detta både-och som enligt mitt sätt att se ger ett bra och växande samhälle.

Bosse Ringholm är kanske inte den som ska peka finger när det gäller användning av ofinansierade skattesänkningar. Konjunkturinstitutet har beskrivit den finanspolitiska stimulans som regeringen satte in år 2001 och inte minst valåret 2002. Den angavs uppgå till 168 miljarder i vad som kallades ofinansierade utgiftsökningar och skattesänkningar. En betydande del av detta var lägre skatter.

Bosse Ringholm kan då säga att det fanns ett utrymme för detta, men motsvarande utgiftsminskningar var inte krona-för-krona-finansierade. Den teknik som Bosse Ringholm pekade på att andra har utnyttjat har alltså använts av er själva.

Jag vill ställa tre frågor till Bosse Ringholm. Den första gäller bolagsskattesatsen. Jag ska återkomma till Lars Bäckström, som uppenbarligen inte är någon varm anhängare av åtgärder i det avseendet.

Även vi kan tycka att det är märkligt att man börjar i den ändan. Om det nu finns resurser för skattesänkningar, varför inte hörsamma den kritik som riktas mot att det är svårt att vara företagare i Sverige i stället för att bara se till vad som är bra företag? Det har nämligen betydelse ifall man väljer att sänka bolagsskatten eller inte gör det. Det är i det ljuset som 3:12-reglerna ska ses.

Poängen med 3:12-reglerna är ju inte egentligen att de gäller småföretagsbeskattning, utan just det att det är huvudägare som själva är aktiva i sitt eget bolag som på det här sättet med lättnader kan få ett lägre skatteuttag. Det lönar sig alltså bättre att driva eget företag. Jag skulle vilja ha svar på hur ni har resonerat.

Min sista fråga gäller också denna beskrivning av allting som har varit så bra och att det går bra för Sverige. Jag tror att detta för många är en väldigt grundläggande fråga: Hur kan det komma sig att ni svek era egna vallöften om det nu finns så mycket utrymme och så väldigt mycket går så bra?

Anf. 10 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Jag ska svara på de tre frågorna, även om alla frågorna var något insinuanta.

Den första frågan är ganska enkel. Om det är så att omvärlden ändrar förutsättningarna, det vill säga om Tyskland, Finland och de baltiska staterna sänker bolagsskatten, så får ju Sverige relativt sett en sämre position. Det är i ett sådant läge man naturligtvis ska reagera. Om vi inte gör det så får vi en försämrad konkurrenskraft, och jag tycker att det är orimligt att acceptera en sådan situation.

När det gäller 3:12-reglerna handlar det hela tiden om att inte bara se på företagsbeskattningen, utan man måste se på företagsbeskattningen i relation till individbeskattningen, vanliga löntagares beskattning, också. Det gäller ju att vi får en balans mellan löntagarnas beskattning och företagarnas beskattning. I det utredningsförslag som vi nu har hanterat och som vi återkommer till med en definitiv proposition under hösten har vi sett att småföretagens villkor förbättras, men på ett sådant sätt att vi inte träder löntagarnas situation förnär. Det är ju viktigt att de också känner sig trygga i det här läget.

Vi har inte svikit några vallöften, Fredrik Reinfeldt. När slog du din fru senast, Fredrik Reinfeldt? Jag ställer inte så dumma frågor, och på samma sätt vill jag inte ha sådana frågor att besvara som "När svek du dina vallöften senast?". Vi har vallöften som vi har lagt fram i 121-punktsprogrammet. Vi kommer att kunna pricka av varenda ett av dem när vi väl kommer fram till valet 2006 på samma sätt som vi klarade alla vallöften under förra mandatperioden. Vad vi har gjort under våren, vilket Fredrik Reinfeldt är starkt medveten om, är att vi har bromsat sjukförsäkringskostnaderna. Hade vi inte gjort det så hade vi, som många andra länder i Europa, i dag varit i en situation med stora och växande underskott, och vi vill inte vara i den situationen.

Att jag ställde frågan till Fredrik Reinfeldt om hans partivänner i Frankrike och deras agerande beror på att Frankrike faktiskt är det enda land i Europa i dag där man kan säga att man själv har vållat sin egen situation med ett stort underskott. Det stora underskottet är självförvållat och planerat. Man har sänkt skatterna medvetet från den franska borgerliga regeringen, medvetet därför att man trodde att det skulle ge tillväxt. Det gav ingen tillväxt. Det gav bara stora underskott. Det gav bara jätterör i ekonomin i det mest utsatta och mest kritiserade landet av alla i Europa. Då var min enkla fråga om Fredrik Reinfeldt har dragit någon slutsats av detta: Om den här politiken inte fungerar i Frankrike, skulle samma politik fungera bättre i Sverige? Det var min enkla fråga till Fredrik Reinfeldt.

Anf. 11 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Jag tror att det aldrig är god politik att inte hedra ingångna avtal. Bland annat ska man inte driva sin ekonomi med stora

underskott, och det är flera länder som har problem med det, av lite olika skäl.

Jag vill sedan säga om lägre skatt att det inte är oväsentligt vilka man väljer, om man nu anser sig ha ett utrymme. Det är därför 3:12-reglerna är intressanta. Vi menar att det är en otjänst gentemot tillväxten att också bredare inteckna folk så att folk får betala högre marginalsatser och att man inte skriver upp brytpunkten. Jag tror att många skulle säga att förmögenhetsskatten spelar en stor roll för vad som gör det lönsamt att fortsatt driva företag i Sverige och att kanske inte bolagsskattesatsen i det hänseendet är det viktigaste. Egentligen har jag inte fått klart för mig hur ni landade på det och inte på det andra, och det var min fråga. Det är en fråga som väldigt många ställer just nu.

Till sist vill jag ta upp det här med brutna vallöften. Det är inte så mycket jag som påstår det. Det finns väldigt mycket folk där ute som nog anser att Bosse Ringholm lovade att taken i sjuk- och föräldraförsäkringen skulle höjas från den 1 juli 2003, och det är väldigt få som hörde vare sig Bosse Ringholm eller någon annan socialdemokrat prata om att det fanns idéer om att sänka ersättningsnivåerna. Du behöver inte peka fingrar åt mig. Det handlar mer om vad dina väljare tycker. De anser nog att du har svikit lite vallöften, och det tycker jag att du ska stå för.

Anf. 12 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att Frankrike är ett gott exempel på hur misslyckad skattepolitiken kan bli, och jag förstår att Fredrik Reinfeldt i viss mån håller med mig på den punkten, och det tycker jag är ett steg framåt.

Det är väl så att vi är i en situation just nu där det gäller att samla alla krafter vi kan för att hålla ordning på svensk ekonomi. Om inte regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet i våras hade bromsat kostnaderna så hade vi råkat illa ut. Jag vet att på några punkter fanns det också från de borgerliga partierna stöd för den politik som vi drev. I en valsituation tvingas man välja mellan olika saker. För oss var det helt övergripande att kunna välja att bibehålla och klara utgiftstak och klara andra ekonomisk-politiska mål som vi ställde upp. På samma sätt har vi gjort bedömningen när det gäller exempelvis förmögenhetsskatten och bolagsskatten. Faktum är att förmögenhetsskatten har sänkts de senaste åren. Statens inkomster från förmögenhetsskatten har minskat med över tre miljarder. Vi har ju höjt de fribelopp som enskilda har för förmögenhetsskatten åtskilligt. Vi tycker att i det perspektivet är det mer intressant att ha en beredskap: Om omvärlden sänker bolagsskatten vill vi också se till att svenska företag inte får sämre villkor.

Anf. 13 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Bosse Ringholm säger så här: Vi har inte svikit några vallöften! Och sedan efterlyser han en mer sansad ton i debatten. Jag säger inte mer än så!

Det finns en hel del konkreta saker i den här budgeten som är bra och som är steg i rätt riktning: fåmansbolagsregeln, att man lyfter fram konkurrensfrågorna, att man tar upp havsmiljösituationen och så vidare. Tiden räcker naturligtvis inte till i en sådan här debatt för att verkligen diskutera alla, både bra och dåliga, saker. Jag vill verkligen fokusera på

det som jag anser är den stora huvudfrågan, nämligen tillväxtfrågan och frågan om att få in folk på arbetsmarknaden.

När jag sade att vi måste dra slutsatser ur eurokampanjen så handlade det inte om något allmänt filosoferande, utan just de implikationer som detta får för den svenska ekonomiska politiken. Jag tror nämligen att det är ett problem ute bland allmänheten, att på samma sätt som man inte hade någon förståelse för sambanden när det gällde eurons roll i det hela har man inte heller det tillräckligt mycket för de förändringar som behövs på andra områden. Jag tycker att finansministern själv också gör sig till tolk för detta när han säger att man inte ska sänka vissa skatter som är väldigt viktiga, inte för att de rika i första hand ska bli rikare utan därför att de som i dag inte har något jobb ska kunna få ett jobb. Vi behöver då argumentera och vinna människor för att ha tilltro till och förståelse för de olika reformer som vi behöver göra i Sverige för att få in folk på arbetsmarknaden.

LO:s ordförande, Wanja Lundby-Wedin, säger så här i en kommentar till budgeten: ”Bristen på åtgärder för att minska arbetslösheten är oro-väckande”. Jag tycker att det också är något som är viktigt att lyssna på.

Ringholm pratar om varför fler folkpartister är negativa. Ja, det var väldigt många fler folkpartister som var positiva också än vad det var 1994. Men sanningen är den att det inte hade räckt med sju av tio folkpartister, utan det hade behövts tio av tio eller faktiskt nästan elva av tio folkpartister och moderater för att få ett ja. Men det är inte det som är det intressanta. Det intressanta är att vi här tillsammans måste se till att både övertyga er och få en förståelse hos svenska folket för sådana förändringar som gör att vi kan få mera jobb, företagande och tillväxt. Det är det som skapar välbudet.

Om strukturförändringar sade Bosse Ringholm att en sådan kan vara en möjlighet för unga människor att få en bra utbildning. Men gymnasiet har ju havererat och har en fjärdedel underkända! Det ni aviserar här i propositionen är en gymnasiereform som ni skriver ska minska felvalen. Men det är ju helt fel. Vad ni gör är ju att ni förbereder en gymnasiereform som ska minska valen ännu mer. Jag kan inte förstå någonting annat än att det kommer att innebära att ännu fler ungdomar slås ut från gymnasieskolan. Det är fel sorts strukturförändring! Återkom med en ny skolpolitik som verkligen ger barn och ungdomar chansen!

Sedan kom det vanliga tjetet om maxtaxa. Det har vi dragit så många gånger. Vi är för enhetstaxa – vi var för enhetstaxa redan när jag kunde ha haft en dagisplats om det hade funnits på den tiden – men vi ser att det är ett väldigt stelbent system.

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Jämställdhetsbilagan är däremot väldigt intressant. Det kommer inga förslag där, men om Bosse Ringholm tar och läser igenom den igen kommer han att se att några mycket viktiga iakttagelser är följande: Kvinnor står för 67 % av sjukskrivningarna. Kvinnor tjänar 82 % av vad män tjänar. Kvinnor jobbar i väldigt hög utsträckning i den offentliga sektorn. Men där är, så att säga, glasögonen inte putsade för regeringen så att man orkar, vill eller vågar dra någon slutsats, att det kanske finns några samband mellan hur politikerna agerar som arbetsgivare och hur kvinnor mår och betalas på sina jobb.

Detta tycker jag skulle vara en mycket viktigare diskussion än sådana här löjliga diskussioner om hur kvinnor skulle drabbas om vi reformerar arbetsmarknadspolitiken. Den har ju i grunden havererat. Vad som helst måste vara bättre än det vi har i dag.

Anf. 14 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Det är inte lätt att föra en diskussion med Karin Pilsäter om hon hela tiden har utgångspunkten att det mesta har havererat. Skolan har havererat. Gymnasiet har havererat. Arbetsmarknadspolitiken har havererat. Det tycks inte finnas någonting som fungerar i det här samhället. Då är det inte så lätt att föra en diskussion, Karin Pilsäter.

Vad jag försökte påminna Karin Pilsäter om var ju att den som vill arbeta för en mer jämställd arbetsmarknad – det redovisas verkligen en sådan diskussion i vår jämställdhetsbilaga i budgetpropositionen – kan konstatera att vi faktiskt har en lägre arbetslöshet bland kvinnor än bland män. En av förklaringarna till det är naturligtvis den kraftigt utbyggda offentliga sektorn, som har gjort att många kvinnor har fått arbetstillfällen. Men många kvinnor har också fått jobb just därför att de har fått ett bra stöd inte minst via arbetsförmedlingen, utbildning, praktik och chans till bra jobb.

Jag är lite lätt oroad. Om vi river ned den offentliga arbetsförmedlingen – jag har läst mig till, år efter år, i Folkpartiets olika motioner och förslag att man liksom vill begränsa den offentliga arbetsförmedlingen – tror jag faktiskt att det kan vara ett slag mot kvinnorna och mot jämställdheten. Jag ska inte använda Karin Pilsäters ord och säga att ett haveri kan inträffa, men jag tycker i varje fall att det är ingen bra jämställdhetsinsats att minska insatserna när det gäller kvinnors möjligheter att komma ut på arbetsmarknaden, så som Folkpartiet ofta har förespråkats.

Anf. 15 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Som finansministern mycket väl vet finns det oerhört kraftig kritik mot arbetsmarknadspolitiken. Bosse Ringholm har ju själv varit chef på AMS, så han borde kanske ha satt sig in i det under den tiden. Det finns oerhört stark kritik.

En fjärdedel av ungdomarna går ut gymnasiet utan att ha klarat av gymnasieskolan. Hur många måste vara underkända och hur många måste misslyckas innan Bosse Ringholm tycker att det är ett haveri? Jag tycker att en fjärdedel absolut är en för hög andel. Jag kan absolut inte nöja mig med det.

Men vi pratar då om den offentliga sektorn. Den slutsats som vi i Folkpartiet drar är att vi måste reformera arbetsmarknaden för kvinnor, så att den fungerar bättre och erbjuder större valmöjligheter inom ramen för offentlig finansiering. Ni vill över huvud taget inte ta upp diskussionen om kvinnors högre sjukskrivningsandel och de dåliga lönerna i den offentliga sektorn.

Men jag kan säga en sak, Bosse Ringholm. Är det några som har allt att förlora och ingenting att vinna på dåligt skötta offentliga finanser så är det just kvinnorna. Då tycker jag att det handlar om kopplingen till sjukpenningen – kvinnor är mer sjukskrivna. Men framför allt gäller det den här förtidspensionsskulden, som nu arbetas upp, som ökar med 29 miljarder 2001 och som ökar med 46 miljarder 2002. Det är så att säga vår intecknade skuld till dem som nu förtidspensioneras. Detta är verkligen någonting som i förlängningen kommer att drabba alla de kvinnor vars löner och arbetsvillkor kommer att trängas ut av den gökungen.

Jag skulle önska att vi tillsammans kunde se bakom strukturerna, se bakom dimridåerna. Vi måste göra någonting radikalt åt inte bara dagens undanträngning utan framför allt morgondagens undanträngning av andra verksamheter, av andra utgifter, i den offentliga sektorn som beror på sjukskrivningarna och förtidspensionerna.

Anf. 16 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! På den punkten är Karin Pilsäter och jag överens. Det mål som regeringen har satt upp om att halvera sjukskrivningarna och sjukskrivningskostnaderna fram till 2008 är oerhört viktigt. Vi har presenterat en rad insatser för att nå det här målet och är beredda att diskutera vidare när det gäller olika idéer som kan finnas i fortsättningen.

Om Karin Pilsäter är väldigt oroad över att så många ungdomar lämnar gymnasieskolan utan att ha tillräckligt med kunskaper för att klara sig på arbetsmarknaden borde den rimliga slutsatsen vara att man snarast borde förstärka möjligheterna för de här ungdomarna att, exempelvis via arbetsmarknadspolitiken, få en chans till en fortsatt utbildning i framtiden. Men det är tyvärr motsatsen som Folkpartiet föreslår. Det är den logiken jag har lite svårt för.

Anf. 17 MATS ODELL (kd) replik:

Herr talman! Jag tyckte nog ändå att jag i mitt anförande försökte sträcka ut handen lite grann för att ta tag i den inriktning som fanns i regeringsförklaringen. Jag accepterar att finansministern tycker att det är en vidareutveckling av budgetpropositionen – det är det verkligen. Men jag upplevde nog ändå att jag möttes av en ganska kall hand i den delen. Finansministern var inte intresserad av ett samarbete, men jag kanske har fel på den punkten. Jag korrigerar mig gärna för jag tror att det finns förutsättningar, och det finns ett behov av en ny tillväxtpolitik.

När jag nu tittar på nyckeltalen i budgetpropositionen och blickar framåt kan jag konstatera att det framgår av propositionen att Sverige mellan 2004 och 2006 förväntas utvecklas sämre än genomsnittet i världen i stort, sämre än snittet i USA, sämre än vårt grannland Finland och faktiskt också sämre än snittet för EU som helhet men i nivå med snittet för Norden, alltså 2,37 %.

Den här eftersläpningen fortsätter alltså. Sverige har en tillväxtpotential som är högre. Jag får väl då tolka den här lite halvkalla eller ljumma handen som att det ännu inte är läge eller som att finansministern kanske inte har mandat att börja uttolka vad den här regeringsförklaringen egentligen innebär. Det handlar om den breda invit som finns till alla partier.

Men jag tittar också i ett annat dokument. Efter att ha sett ganska magra förslag på näringspolitikens område tittar jag i propositionsförteckningen under Näringsdepartementet. Nu vet ju både finansministern och jag att näringsministerns framtid på departementet har varit ifrågasatt. Att döma av den här förteckningen har han redan checkat ut därifrån, för här finns i praktiken ingenting. Det finns alltså inga förslag i sikte på näringspolitikens område i propositionsförteckningen som vittnar om att man har någonting på gång när det gäller de saker som näringslivet så länge har förväntat sig, bland annat på regelförenklings område. Det ska komma en skrivelse. Det är det mest konkreta, en redogörelse för regelförenklaringsarbetet med särskild inriktning på små företag.

När jag samtidigt läser vad som står i propositionen verkar det som att man knappast ens har börjat gräva startgroparna. Näringslivets organisationer inbjuds att delta i arbetet med att utforma en metod för att mäta den administrativa bördan för företagen, detta trots att det sedan länge finns väl utvecklade sådana metoder som bland annat OECD använder.

Herr talman! Finansministern frågade mig om det här med bolagsskatten. Ja, jag tror visst att det kan bli så att bolagsskatten också blir konkurrensutsatt framöver. Men problemet nu är ju ägarbeskattningen. Det är ju ett faktum att det är mera lönsamt för utländska köpare att köpa upp lönsamma familjeföretag som är till salu än för nästa generation att ta över. Där är ni nu – det håller jag med om – beredda att ta ett steg när det gäller generationsväxlingen. Men det är förmögenhetsskatten och dubbelbeskattningen av svenskt ägande och svenska investeringar i Sverige som är det stora problemet framöver.

Slutligen gäller det grön skatteväxling. Ja, det är vi för. Vi var med på det förra året, men det handlar om fördelningsprofilen. 17 kr i månaden i sänkt skatt kan inte kompensera en familj som har en oljeuppvärmd villa där kostnaderna kommer att öka med kanske 2 000 kr om året.

Anf. 18 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Det är viktigt, Mats Odell, att vi håller oss till verklighetsbeskrivningen. Mats Odell talar om den ökade eftersläpningen i svensk tillväxtekonomi. Det är inte korrekt, Mats Odell.

Jag måste upprepa för Mats Odell. Jag tror att alla övriga redan är införstådda med budskapet. Jag upprepar för Mats Odell att sedan den socialdemokratiska regeringen tillträdde 1994 så har tillväxten varit 3,1 % i Sverige. I EU-länderna har den varit 2,4 %. 3,1 är något mer än 2,4, Mats Odell. Alltså har vi inte relativt sett börjat släpa efter mer utan snarare hämtat in en del av det oerhörda bakslag som svensk ekonomi råkade ut för under den regering som Mats Odell tillhörde i början på 90-talet.

Nu handlar det om vad som ska hända åren framöver. Det gäller att inte bara vila på gamla segrar och gamla lagrar utan att klara sig i fortsättningen också. Det är därför som regeringen har lagt fram ett så omfattande program kring tillväxtfrågor, både i regeringsförklaringen och i den här budgetpropositionen. Mats Odell kan vara övertygad om att det finns många förslag som rör just näringspolitiken och Näringsdepartementets område. Det finns förslag i den här propositionen om en särskild satsning på tillämpad industriforskning med fokus på IT och telekom. 100 miljoner kronor ska gå till Vinnova, den statliga myndigheten. Det finns en särskild satsning på ett centrum för miljödriven näringslivsutveckling och miljöteknikexport. Då har jag bara tagit ett par konkreta exempel på hur vi driver näringspolitiken.

Näringsdepartementet har ansvaret för det. Det kanske inte behövs några särskilda propositioner kring förslagen. De kommer redan nu. Det behöver man inte vänta på. De finns redan nu.

Jag vill påminna Mats Odell om att det är viktigt att vi, om vi ska lyckas med vår tillväxt, i fortsättningen tar ansvar för hela arbetskraften. I arbetskraften ingår både våra företag och våra anställda. Jag är ibland oroad över de attacker som kommer från Mats Odell och hans parti mot just de anställdas trygghet och anställningsmöjligheter. Det är väl det som skiljer oss socialdemokrater och några av de borgerliga partierna åt. Vi försöker se till helheten, både till entreprenörerna, företagen, och de anställda. Andra glömmer bort de anställda.

Anf. 19 MATS ODELL (kd) replik:

Herr talman! Jag fick just reda på att den här mikrofonen inte hade fungerat tidigare. Jag hoppas att det jag säger nu går fram till finansministern. Vi talar om två vitt skilda saker.

Jag talade om tillväxten för åren 2004–2006 och vad ni själva skriver om detta i propositionen. Man jämför med genomsnittet i världen, USA, Finland, EU och Norden. Då är det faktiskt så att Sverige går sämre. Jag tror att det finns en potential i Sverige. Det verkar fortfarande som om mikrofonen inte fungerar.

Vi kan naturligtvis titta bakåt. Om Sverige hade haft samma tillväxt som ett land som har sänkt skatter för företagande och satsat på företagsfrämjande åtgärder för entreprenörskap, om vi hade haft samma ekonomiska tillväxt som Irland från 1994, när Socialdemokraterna tog över, hade vår BNP varit 1 100 miljarder högre än vad den är i dag.

Ni har haft nio år på er, och nu ska det börja komma en tillväxtpolitik. Det är ganska märkligt, Bosse Ringholm. Fortfarande kan ni inte riktigt bestämma er om ni ska hålla ihop med de här partierna som så uppenbart har fel fokus, på arbetstidsförkortningar och på att fördyra uppvärmning och transporter i detta avlånga och kalla land, eller om ni ska sätta fokus på att få upp tillväxten så att vi klarar omsorgen, vården och skolan. Där är jag bekymrad.

Om vi tittar på andra nyckeltal ser vi att den öppna arbetslösheten ökar. Det är fler varsel om uppsägningar. Antalet lediga platser minskar. Ungefär 70 % av sysselsättningsökningen mellan 1997 och 2001 berodde på den ökade sjukfrånvaron. När vi granskar siffrorna visar de mer och mer på det enorma behovet av en radikalt förstärkt tillväxtpolitik. Där

hade jag faktiskt hoppats att finansministern skulle vara lite mer tillmötesgående än vad han hittills har varit.

Hur ser finansministern på det faktum att ni nu räknar med att låna 112,8 miljarder kronor mellan 2003 och 2006? Vad beror det på att lånebehovet har ökat med hela 55 miljarder bara sedan i våras? Är inte detta en tillräckligt allvarlig utveckling för att ta lite mer seriöst på förslag från partier som är beredda att gå in i en förnyad och mer kraftfull tillväxtpolitik än vad samarbetspartierna hittills har bestått med?

Jag blir ändå ganska förvånad när jag hör att Lars Bäckström och Yvonne Ruwaida har så många invändningar mot en politik som de själva har presenterat.

Anf. 20 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Jag beklagar att Fredrik Reinfeldts försök till en seriös samtalston partierna emellan kring tillväxten inte riktigt har nått ut till Mats Odell. Det är inte mycket idé att vi diskuterar, Mats Odell, om vi ska strida om fakta.

Det är fakta att Sverige har haft en snabbare tillväxt än omvärlden. Det kan man inte förneka. Fakta är att vi har diskuterat tillväxt i den här kammaren hela 90-talet. Det är inte något vi har börjat med i dag, som Mats Odell säger. Vi diskuterar det inte minst mot bakgrund av att vi hade negativ tillväxt – Sverige gick bakåt och ekonomin krympte – under de borgerliga regeringsåren i början på 90-talet. Det är skälet till att vi har diskuterat tillväxt hela 90-talet.

Vi kan inte hitta varandra i en rimlig diskussion om vi förnekar till och med sådana enkla fakta. Jag är gärna med och diskuterar prognoserna för framtiden. Men vi måste ändå veta vad utgångspunkten är. Sverige har en bra och framgångsrik period bakom sig. Jag vill se till att vi också får en framgångsrik period framöver. Jag lyssnar gärna till de synpunkter och förslag som kan finnas från Fredrik Reinfeldt och andra kring det här. Men då måste vi i varje fall vara överens om vad som gäller som bas för diskussionen.

Vi har ett stort antal förslag som kan förstärka tillväxten. Jag hoppas att de kan vinna stöd, inte bara på det sätt som har skett nu med Vänsterpartiet och Miljöpartiet i den gemensamma konstellation som vi har utan även från borgerliga partier vid den fortsatta hanteringen i riksdagen.

Anf. 21 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Först vill jag tacka finansministern för ett gott samarbete kring budgeten. Det är en bra budget. Men vi har ju frågor att diskutera, finansministern.

Finansministern sade att vi ska klara av alla de 121 punkterna. Jag är en försiktig människa. Jag sade att jag hoppas att vi ska göra det. För min del beror det på sysselsättningen om vi klarar det.

De kostar ju mellan 20 och 40 miljarder, finansministern. Jag har en sak som går ännu snabbare än de 121 punkterna. Det är det som vi har gjort efter de 121 punkterna, reduceringen av sjukförsäkringen till 78 %. Jag menar att den faktiskt kommer före när vi tar itu med 121-punktsprogrammet. Tycker finansministern att det är en orimlig bedömning?

Låt oss inte diskutera fakta. Finansministern säger: Vem kan ha något emot sänkt bolagsskatt? Det finns många på vänstersidan som kan ha något emot det.

Vi ska ha konkurrenskraftiga skatter på bolagssidan. Det har vi ju, finansministern. I den rapport som jag kommenterade nyligen, punkt 29, står det att Tyskland även efter reformen 2001 har en av Europas högsta effektiva bolagsbeskattningar. Så är läget. Om Tyskland gör en reform nu så är det för att gå ifrån ett av de absolut högsta lägena. Tänk på det, finansministern!

Finland hade en effektiv bolagsbeskattning 1999 på 25,5 %. Då hade Sverige 22,9 %. 2001 hade Finland 26,6 % och Sverige 22,9 %. Låt oss inte strida om fakta! De länder som finansministern nämner har högre bolagsbeskattning än oss.

Den viktigaste frågan för företagen är väl att göra något åt en del av kapitalbeskattningen. Reinfeldt har rätt angående 3:12-reglerna. Men där gör vi ju något gemensamt.

En annan viktig sak vore att ta bort den tredje sjuklöneveckan. Det är det som jag upplever att näringslivet ser som viktigast. Har inte finansministern hört samma signal?

Anf. 22 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Vi är helt överens om att om vi inte lyckas stoppa den kraftiga expansionen av sjukförsäkringskostnaderna så riskerar många av de reformönskemål vi har åren framöver att inte kunna genomföras. Det är därför Lars Bäckström, Yvonne Ruwaida och jag med andra har arbetat hårt för att i den här budgetpropositionen kunna lägga ytterligare förslag som kan minska kostnadsökningen på sjukförsäkringsområdet.

Det är särskilt intressant om vi kan vara framgångsrika när det gäller ekonomiska drivkrafter för företagen. Vad är det för något? Jo, det är helt enkelt att stödja företag som gör bra insatser för att skapa en bra arbetsmiljö för sin personal och på så vis kunna hålla nere sjuktagen. Vi är helt överens om, vilket också står i budgetpropositionen, att vi under nästa år ska försöka få fram ett sådant system. Jag tror att det skulle kunna ha en stor stimulerande inverkan på att få ned kostnadsökningstakten i sjukförsäkringen. Det är det ena.

Det andra är att vi ser att vi med de insatser vi har gjort hittills kan börja bryta den trend vi haft sedan många år tillbaka med höjda kostnader. De kanske inte omedelbart rasar ned till de låga nivåer vi vill ha, men successivt ser vi ett resultat på det området. Då har vi också möjlighet att diskutera det som både Lars Bäckström och jag har intresse av, nämligen att få rimliga nivåer när det gäller sjukersättningar, också för företag och annat, i fortsättningen.

Till sist vill jag säga något om den sänkta bolagsskatten. Jag håller med Lars Bäckström om att vi har en förmånlig bolagsbeskattning i Sverige. Det som oroar mig är om vi relativt sett skulle tappa vår position i förhållande till omvärlden. Det är det som min oro handlar om.

Anf. 23 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Men, finansministern, Sverige ska väl inte vara pådrivande i skattedumpning inom den europeiska unionen. Vi ska väl ta vårt ansvar inom den europeiska unionen.

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Och var nu tydlig, finansministern: Vilket förslag anser företagarna vara viktigt för tillväxten? Jag menar att de säger: Slopa den tredje sjuklöneveckan. Har finansministern någon annan bedömning än den jag gör?

Vi har nu en budgeteringsmarginal på 13,8 miljarder för 2005. Är inte finansministern överens med mig och Vänsterpartiet om att utgiftstaket nu medger en höjning av sjukförsäkringen till 80 %? Vi ska ju slå mot ohälsan och bekämpa den, inte de sjukskrivna.

Anf. 24 LENA EK (c) replik:

Herr talman! Ärade åhörare! Ärade ledamöter! Efter det förskräckliga mordet på utrikesminister Anna Lindh funderar vi väl alla i lite andra banor än vi gjorde innan. Jag tänkte därför ställa några korta frågor till finansministern som rör familj och trygghet.

Först måste jag säga att jag är väldigt glad över att lägstänivån i föräldraersättningen nu enligt förslaget höjs. Det var faktiskt den första fråga jag tog upp och drev i den här kammaren, då jag tyckte att det var så ohyggligt svårt för unga föräldrar att leva på 60 kr om dagen. Det är alltså beröm i kanten.

Sedan kommer vi till de svårare frågorna, och de handlar också om detta:

När får småföretagare samma rätt till föräldraersättning som alla andra? Det är faktiskt en reform som kostar bara 120 miljoner kronor att genomföra och som skulle betyda oerhört mycket för hur företagarna uppfattar att vi ser på företagare i det här landet. Det finns ju ingen anledning att just i trygghetssystemen diskriminera en grupp som betyder så mycket för tillväxten.

Min andra fråga handlar om lärarbristen. Behovet är 16 500 lärare per år. Anslagen medger 10 000 utbildningsplatser. Det är en förskräcklig skillnad. Hur ska ni lösa kvaliteten i skolan med den brist på lärare som ni nu driver fram genom den här politiken?

Slutligen gäller det rättstryggheten. Anslagen till polisen och till tullen har ju diskuterats. Men framför allt innebär polisbristen att i många områden i Sverige, särskilt invandrartäta områden, kan inte företagare teckna försäkringar. När inga poliser finns närvarande och kan komma tillåter nämligen inte försäkringsbolagen småföretagen att teckna försäkringar.

Det var tre korta frågor. Jag är medveten om att finansministern har disponerat sin tid otaktiskt, men det finns ändå åtta sekunder kvar.

Anf. 25 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Herr talman! Sedan 1997 har regeringen satsat 4 miljarder kronor på rättsväsendet. Bara i årets budgetproposition finns en halv miljard kronor mer till rättsväsendet. Det är ett tydligt svar på Lena Eks frågor.

Anf. 26 LENA EK (c) replik:

Herr talman! Den satsning som finns på rättsväsendet gör att domstolar läggs ned över hela vårt land, att köerna och balanserna i tingsrätter överallt ökar dramatiskt och att det utbildas en polis per dag, om man översätter de här siffrorna, alltså knappt 400 per år i stället för de 2 000 per år som behövs. Det innebär att man permanentar den rättsosäkerhet

som finns runtom i vårt land och som drabbar vanliga människor och vanliga familjer men också småföretag oerhört hårt. I praktiken innebär det ju att man inte kan driva företag, särskilt i invandrartäta områden, om man inte kan få försäkra sitt företag.

När det gäller de andra två frågorna tycker jag att finansministern i alla debatter undviker frågan om varför just småföretagare ska diskrimineras i föräldraförsäkringen. Till detta kommer att man nu bygger in en utbildningssituation som kommer att göra att Folkpartiets kritik mot skolor och utbildning blir en mild västanfläkt framöver.

Anf. 27 FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! När nu finansministern har ont om tid finns det ju andra partier som samverkar med Socialdemokraterna att rikta frågor till.

Lars Bäckström var den som kanske tydligast anammade detta med en ny ton genom att helt sonika ställa sig och skälla ut sig själv. Det var kanske inte riktigt vad jag hade väntat mig, men okej.

Det väcker dock frågor, Lars Bäckström, om hur Vänsterpartiet ser på detta samarbete när det på punkt efter punkt är alldeles uppenbart att ni inte är lyckliga med resultatet. Det kan inte bli bara sådana här till intet förpliktande rader om att det är bra men i sak är vi väldigt mycket emot. Är det inte sant, Lars Bäckström, att det i stället för den höjning av sjukersättningen som du återkommer till så många gånger har kommit andra utgiftsökningar på plats före? Det skulle jag vilja ha svar på.

Låt mig sedan bara ställa en fråga till Yvonne Ruwaida om synen på demokrati. Det är intressant att i ert partiprogram finna ett väldigt försteg för att kommunala folkomröstningar är någonting positivt. Därför är min fråga till Yvonne Ruwaida hur hon ser på att tolv kranskommuner kring Stockholms kommun sagt nej till förslaget om trängselavgifter med en majoritet på 81,4 % som röstade nej mot 15,1 % som röstade ja. Dessa trängselavgifter ansågs ju vara Miljöpartiets viktigaste grund för att ingå i denna majoritet.

Anf. 28 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Att tala ärligt, Fredrik Reinfeldt, är inte att skälla ut sig själv. Att säga att ett samarbete innebär kompromisser är att vara ärlig. Om vi nu ska försöka ha en ny ton, varför då stänga dörren med ett in-vektiv? Du ville ju ha en ny ton, Fredrik Reinfeldt, och jag anammar det. Möt då det och för en rak debatt!

Anf. 29 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Det är alltså det jag försöker göra. Då tycker jag att det är en poäng att Lars Bäckström dels kan säga att budgetöverenskommelsen är bra, dels är så uppenbart olycklig när det gäller dess substansdetaljer. Det var väl alldeles uppenbart för alla att vi för en stund sedan såg fortsättningen av budgetdebatten här i plenisalen. Det har jag full respekt för. Jag har också sett hur koalitionsregeringar fungerar. Visst är det ett givande och tagande. Känslan blir dock att det är svårt att förstå vad det är som har givits er, medan det är alldeles uppenbart vad ni är olyckliga över. Det var bara detta jag försökte få någon sorts sammanhållen syn på.

Prot. 2003/04:5
22 september

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Anf. 30 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag tror att Fredrik Reinfeldt har genuint svårt att förstå det. Den som lyssnade uppmärksamt hörde dock att jag sade att vi i den här diskussionen prioriterade tillväxt- och sysselsättningsfrågor, och vi har också fått gehör för många tillväxt- och sysselsättningsfrågor. Vi har fått gehör för att permanenta stödet till kommunerna. Det tycker vi är bra. Sedan finns det plumpar i protokollet, och då ska man vara ärlig och erkänna det. Det finns inga perfekta budgetar.

Vad som är bra är att vi i Vänsterpartiet är pådrivande för tillväxten. Det kanske förvånar den som har ideologiska skygglappar, men till och med Bo Lundgren kunde ibland inse att Vänsterpartiet har tagit konstruktiva steg i skattepolitiken vad gäller näringslivet. Det är vi som har motionerat om och drivit 3:12. Det är vi som har anledning att vara glada över det. Det är vår seger: tillväxten.

Anf. 31 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Herr talman! När det gäller trängselavgifter i Stockholm är det som kommer att genomföras under denna mandatperiod ett försök under en begränsad tid. Detta kommer sedan att leda till en folkomröstning i samband med nästa val där alla får ta ställning till om man vill ha trängselavgifter permanent.

Det är demokratiskt att fråga människor vid nästa val hur de ser på frågan om trängselavgifter. Det utslaget kommer vi att följa.

Anf. 32 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Jag vill bara påpeka två skevheter i den beskrivningen. Den första är att det först heter att man ska genomföra trängselavgifter för att sedan låta folket pröva om de vill ha dem. Det är ungefär som om jag skulle stå här och säga att först inför vi euron och sedan låter vi medborgarna folkomrösta om huruvida de tycker att det är bra eller inte. Vi frågade först folket om man ville ha euron eller inte, och de svarade nej. Nu respekterar jag det resultatet. Men Yvonne Ruwaida vill först genomföra sin politik och sedan ska folket få ta ställning. Det är en mycket märklig syn på folkomröstning.

Den andra invändningen jag har är att de tolv kommuner jag nämnde som genomförde en folkomröstning nu inte kommer att folkomrösta på valdagen 2006. Det finns en väsentlig skillnad mellan de två grupperna. Det är att i dessa tolv kommuner bor huvudsakligen de invånare som kommer att få bära konsekvenserna av trängselavgifterna. Tanken är att göra det dyrare att komma in till stan. Om man frågar folk som redan privilegierat bor inne i stan om de tycker att det är bra är svaret troligen ja. Men hur blir det för de förortsbor i en dynamisk region som försöker komma in till Stockholm? Har de inte med saken att göra? De har sagt ett rungande nej, Yvonne Ruwaida. Och jag tycker att ett parti som säger att lokalt självbestämmande är viktigt och att respekt ska visas folkomröstningar har anledning att lyssna på folkets röst.

Anf. 33 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Herr talman! Nu har det inte genomförts folkomröstningar i alla de områden där det finns människor som berörs av trängselavgifter. Och trängselavgiftsförsöket kommer att avslutas i god tid innan valet. Sedan kommer vi att ha folkomröstning om det.

När det gäller trängselavgiftsfrågan kan jag ställa en motfråga till Fredrik Reinfeldt. Hur avser ni att minska problemet med miljöförstöring, med utsläpp, men också med trängsel i Stockholm?

Vi avser att göra satsningar på infrastrukturen. De behövs också. Vi avser att göra satsningar på kollektivtrafiken, vilket också behövs. Vi tror genuint att trängselavgifter kommer att innebära att människor får en bättre situation. De får mindre trängsel och mindre miljöförstöring.

Vi kommer att ha en folkomröstning vid nästa val. Det här är ett försök under en begränsad tidsperiod, och det är inte en särskilt lång tidsperiod heller.

Anf. 34 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Vi anser att det är helt centralt att bygga förbifarter och öka kapaciteten runt Stockholmsregionen. Det är märkligt att den största staden i landet är den som saknar rejäla kringfartsmöjligheter. Det är där man får börja i stället för att bara lägga på skatt som syftar till att de som har det lite sämre ställt inte ska kunna ha råd.

Sedan får jag säga att en del av det Yvonne Ruwaida sade om växthuseffekter och liknande är vi många som tänker på. Men alla är inte lika snabba som Yvonne Ruwaida att dra tvärsäkra slutsatser på det sätt som här gjordes angående människor som har avlidit under sommaren. Jag tror att man ska vara lite ödmjuk inför att vi inte säkert vet det Yvonne Ruwaida påstod.

Anf. 35 MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det var en påtagligt nöjd finansminister som både summerade tillväxten bakåt och blickade framåt. Om jag bläddrar lite djupare i finansplanen, bil. 2, hittar jag på s. 77 de långsiktiga framskrivningarna av sysselsättning och tillväxt. De utgår från de prognoser för svensk ekonomi som har redovisats i avsnitt 1:11. Då konstaterar jag, herr talman, att sysselsättningsgraden, som skulle bli 80 % år 2008, fortfarande år 2050 ska vara 76,7 %.

Jag tycker att det här talar för att man behöver göra åtminstone några finjusteringar av tillväxten. Det är ändå så, herr talman, att Sverige kommer att gå sämre än genomsnittet i världen, sämre än USA, sämre än snittet i EU och sämre än Finland. Sverige kan bättre. Nu väntar vi på att regeringen också under den här mandatperioden tar krafttag och vänder sig till partier som är intresserade av att hjälpa till.

Anf. 36 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Herr talman! Här är ett sådant parti som är intresserat av tillväxt och arbete. Regeringen har redan vänt sig till oss och vi har vänt oss till regeringen. Tillsammans driver vi politik just för tillväxt och sysselsättning. Det är det viktigaste som finns för arbetarrörelsen. Det finns ingen som bättre än arbetarrörelsen känner den ofrihet det betyder att vara arbetslös. Vi känner det på huden. Vi vet vad det innebär.

Vi driver den frågan, och vår poäng i det samarbetet, herr talman, är att driva sysselsättningsfrågan. Jag kan erkänna – nu säger Reinfeldt att jag piskar mig själv för mycket – att jag tycker att vi skulle ha talat mer tillväxt och lite mindre skatteväxling. Men jag fortsätter ihärdigt att kämpa för sysselsättnings- och tillväxtfrågorna. Titta på vår hemsida! Läs våra 15 förslag för fler jobb och se hur många som finns inskrivna både i budget och regeringsdeklaration. Det är inte så få. Men jag har inte ensamrätt på det. Jag har inte ensamrätt på gott förstånd. Så vi lyssnar gärna på den borgerliga oppositionen, men när jag hör er tänker jag på uttrycket ”gammalt vin i nya läglar”. Ni har alltid samma recept: Sänk skatten!

Men vi ska vara lite ärliga också och läsa in några skillnader. Det ska bli intressant, finansministern, att när de kommer den 7 oktober se vem som vinner skattesänkarligan i år. Förra året var det Centern som vann med 38 miljarder i krav på sänkt skatt. Fredrik Reinfeldt hade en ny ton. Han kom faktiskt bara trea med 20 miljarder i sänkt skatt. Folkpartiet hade 29. Kristdemokraterna hade mixat så att de sänkte skatter och tog ökade avgifter. För de skattskyldiga betyder det inte så mycket om man får betala skatt eller avgifter, men för fördelningen betyder det mycket. Det är deras standardrecept, ett recept som är prövat i hela Europa med klen resultat för tillväxten.

Tillväxt får man genom att just utveckla, göra nytt. Fredrik Reinfeldt har en ny ton, men man kan också göra något gammalt på ett nytt sätt. Det är därför vi gör storsatsning nu på Vinnova, Vinnitellprojektet. Det var så vi en gång utvecklade Sverige att bli världsledande i telekommunikation.

När jag gjorde studiebesök för att studera tillväxten i Japan visade man en reklamfilm för Japans största teleföretag Dokomo som var inspelad i Stockholm. Jag frågade: Varför har ni en film om Stockholm? Det var ju där allting började, sade de. Det började med samverkan med Televerket och LM Ericsson. Nu försöker vi göra samma sak igen, satsa på framsteg och utveckling i ett globalt perspektiv. Det är väl lysande, Fredrik Reinfeldt.

Vi har varit pådrivande om 3:12-reglerna. Vi har varit pådrivande om generationsskiftet. Vi har sagt att man ska sänka förmögenhetsskatten på så sätt att vi bara tar med halva taxeringsvärdet för fastigheten. Det är en rejäl sänkning av förmögenhetsskatten.

Vänsterpartiet står för tillväxt, röd rättvisa och jobb.

Anf. 37 LENA EK (c) replik:

Herr talman! Det är inte mer än några månader sedan Lars Bäckström och jag diskuterade Våpens förslag, bland annat den tredje sjuklöneveckan. Lars Bäckström uttryckte då väldigt tydligt att det inte var något bra förslag. Under sommaren skulle man fundera på vad som skulle göras.

Jag konstaterar nu att man kommer tillbaka med samma dåliga förslag. Ingenting är ändrat. Dessutom finns en formulering i finansplanens text som indikerar att det kommer mer. Finansministern vägrade att svara på detta. Lars Bäckström! Vad tänker ni göra mer än den tredje sjuklöneveckan för att klämma åt småföretagen?

Anf. 38 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Herr talman! Jag tänkte bara upplysa Lars Bäckström om att rätt siffra är att Sverige ligger fyra femma från slutet i EU och rätt siffra är att bruttonationalinkomsten stiger långsammare i Sverige än i EU. Utifrån det kan vi jobba vidare.

Anf. 39 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Jag tror att just tillväxtspåret kommer att bli oerhört centralt i valrörelsen 2006. Det känns som om Lars Bäckström håller med. Låt mig då bara mana Lars Bäckström att åka ut till det parti som inte alltid låter som Lars Bäckström gör i riksdagen. Jag har stött på en del andra nyanser, kan jag säga.

Anf. 40 LENA EK (c):

Herr talman och ärade åhörare! Vi har nu under flera timmar diskuterat regeringens och samarbetspartiernas budgetförslag. Det är ett budgetförslag som innebär att staten kommer att öka sitt lånande. Det är ett budgetförslag som innebär att man kommer att minska budgeteringsmarginalerna för oförutsedda utgifter. Det är ett budgetförslag som sägs handla om tillväxt, men där det enda riktigt nya förslaget som kan spåras både i budgetförslaget och i regeringsförklaringen är ökade anslag till partierna. Det är det enda riktigt nya – som ingen hade väntat sig.

Det vi borde ha väntat oss är en diskussion om strukturreformer, om hur människor ska få ökat inflytande över sin vardag och hur människor med låga inkomster ska få bättre möjligheter att klara sig. Vi hade kunnat förvänta oss en diskussion om hur vi läker regionala och sociala klyftor. Det finns ingenting om den diskussionen i det här materialet.

Detta innebär att det finns mycket att diskutera och ett behov av alternativa förslag. Det kommer vi och övriga oppositionspartier att lämna inom bara några veckor.

Anf. 41 YVONNE RUWAIDA (mp):

Herr talman och alla åhörare! Den budget som har lagts fram av Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet tillsammans innehåller en hel del förslag som har efterfrågats på många kanter. Det finns till exempel en skattesänkning för småföretagen på 1 miljard kronor.

Det är konstigt att när man har lagt fram förslag som vissa partier har efterfrågat säger de sedan att förslagen är ingenting. Jag vet inte om det beror på att de förslag som vi har lagt fram plötsligt har blivit mindre värda.

Vi har också andra viktiga förslag som leder till en hållbar tillväxt, nämligen en permanent skattebefrielse för koldioxidneutrala bränslen. Det är en viktig insats. Det gäller sänkt skatt för förmånsvärde för miljöbilar, vilket också leder till en ekologiskt hållbar tillväxt. Det är åtgärder som också leder till sysselsättning. Det är bra och viktiga åtgärder.

Jag vill också kommentera det Fredrik Reinfeldt sade. Han sade på frågan om trängselavgifterna att i stället för att införa trängselavgifter vill de bygga kringfartsleder. Kringfartsleder räcker inte för att komma åt miljöproblem och trängselproblem i storstäder. Det har visat sig i många andra storstäder att det är otillräckligt. Det ökar bilismen, och man återfår

trängseln efter ett antal år. Vi måste hitta andra styrmedel att minska miljöförstörelsen och trängselproblemen.

Sedan ifrågasatte Fredrik Reinfeldt effekterna av växthuseffekten. Fredrik Reinfeldt måste leva i gårdagen. I dag är forskarvärlden i princip enig och FN:s klimatpanel är enig att den globala uppvärmningen existerar och leder till extremt väder, till exempel torka, översvämningar och orkaner. De kostar pengar och människoliv. Det är därför bra att vi tar viktiga steg för att minska växthuseffekten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Budgetpropositionen bordlades.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för sammanträdena den 16 september.

3 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Linnéa Darell* (fp) avsagt sig uppdraget som suppleant i riksdagsstyrelsen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

4 § Anmälan om kompletteringsval till vissa utskott

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Britta Rådström som suppleant i skatteutskottet och utbildningsutskottet under Lena Sandlin-Hedmans föräldraledighet samt Johan Andersson som suppleant i kulturutskottet under Annika Nilssons föräldraledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald under tiden den 22 september 2003–29 februari 2004 till

suppleant i skatteutskottet
Britta Rådström (s)

suppleant i utbildningsutskottet
Britta Rådström (s)

Förste vice talmannen förklarade vald under tiden den 22 september–31 december till

suppleant i kulturutskottet
Johan Andersson (s)

5 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Prot. 2003/04:5
22 september

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2003/04:FPM1 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om svavelhalten i marina bränslen *KOM(2003)476* till miljö- och jordbruksutskottet

6 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 19 september

2003/04:11 av *Carl-Axel Johansson* (m) till finansminister Bosse Ringholm

Resurser till sjukvården

2003/04:12 av *Axel Darvik* (fp) till utbildningsminister Thomas Östros

Plussning av betyg på högskolan

2003/04:13 av *Kalle Larsson* (v) till tf. utrikesminister Jan O Karlsson

Situationen i Nepal

2003/04:14 av *Michael Hagberg* (s) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Trålgränser för det kustnära trålfisket

2003/04:15 av *Martin Andreasson* (fp) till statsrådet Ulrica Messing

Biltullar

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 september.

7 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 19 september

2002/03:1354 av *Jan Ertsborn* (fp) till statsrådet Berit Andnor

Bilstöd till handikappade

2002/03:1355 av *Niclas Lindberg* (s) till statsrådet Berit Andnor

Höjning av adoptionsbidraget

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 september.

Prot. 2003/04:5
22 september

8 § Kammaren åtskildes kl. 12.55.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med 1 § anf. 9 (delvis)
och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Monica Gustafson

1 § Debatt med anledning av budgetpropositionen.....	1
Anf. 1 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	1
Anf. 2 FREDRIK REINFELDT (m)	4
Anf. 3 KARIN PILSÄTER (fp).....	7
Anf. 4 MATS ODELL (kd)	10
Anf. 5 LARS BÄCKSTRÖM (v)	13
Anf. 6 LENA EK (c)	17
Anf. 7 YVONNE RUWAIDA (mp)	21
Anf. 8 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	24
Anf. 9 FREDRIK REINFELDT (m) replik	30
Anf. 10 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	31
Anf. 11 FREDRIK REINFELDT (m) replik	32
Anf. 12 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	32
Anf. 13 KARIN PILSÄTER (fp) replik	33
Anf. 14 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	34
Anf. 15 KARIN PILSÄTER (fp) replik	34
Anf. 16 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	35
Anf. 17 MATS ODELL (kd) replik	35
Anf. 18 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	36
Anf. 19 MATS ODELL (kd) replik	37
Anf. 20 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	38
Anf. 21 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	38
Anf. 22 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	39
Anf. 23 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	39
Anf. 24 LENA EK (c) replik	40
Anf. 25 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	40
Anf. 26 LENA EK (c) replik	40
Anf. 27 FREDRIK REINFELDT (m)	41
Anf. 28 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	41
Anf. 29 FREDRIK REINFELDT (m) replik	41
Anf. 30 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik	42
Anf. 31 YVONNE RUWAIDA (mp) replik	42
Anf. 32 FREDRIK REINFELDT (m) replik	42
Anf. 33 YVONNE RUWAIDA (mp) replik	43
Anf. 34 FREDRIK REINFELDT (m) replik	43
Anf. 35 MATS ODELL (kd)	43
Anf. 36 LARS BÄCKSTRÖM (v)	43
Anf. 37 LENA EK (c) replik	44
Anf. 38 KARIN PILSÄTER (fp) replik	45
Anf. 39 FREDRIK REINFELDT (m) replik	45
Anf. 40 LENA EK (c)	45
Anf. 41 YVONNE RUWAIDA (mp)	45
2 § Justering av protokoll.....	46
3 § Avsägelse.....	46
4 § Anmälan om kompletteringsval till vissa utskott.....	46

5 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	47
6 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	47
7 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	47
8 § Kammaren åtskildes kl. 12.55.	48

